

העולם הזה

המשחק השלם

בתמונות

יוון -

ישראל

*

רקע המשפט על

טבח המיליונים

פרשת

קסטנר

נקודת השיא של

חקירת שתי וערב.

תמצית טענות שני

הצדדים. תאור ה'

מאבק הדומטי

*

תחרות

הפרסים

חידון שני

בלי מורא -

בלי

משוא פנים

מס. 855, שנה 17

ז' אדר ב' תשי"ד

11.3.54

המחיר 300 פרוטה

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן.

עורך פשנה, כיתוב:
ישעיהו לביא

הכתב הראשי:
עמנואל פרת

חברי המערכת:

דוב איתן, משה בראדריי, יחיאל בשן, יחזקאל נבאי, נצה נבי, לילי גלילי, רותי ורד, אוסקר טאובר, עמוס קינן, סילבי קשת

מזכיר מערכת, חיספה אורי דן

מנהל מעבדה:
דוד פחייג

ראש המנהלה:
שלמה חריר

השבועון המצויר לאיפורמצי

חובב לניסוח, 8 תלמידי (לירי וספרה, א. ח. ל. ח. ד. 136) 38755
סעו חברים: 2000
פיר: העולם הזה בע"מ
רפס ישראל בע"מ, א"א

השער

שוער יעקב חודורוב (דאה רפורמיה)

2/4/72

זהו השבוע השלישי בו מופיעה המהדורה האידית של העולם הזה, וועלטשפיגל, אם להאמיץ לדו"ח המוקדמים של אנשי ההפצה, הרי כבר בגליונו הראשון הגיעה לידורה זו להישג רציני, עולה מאז בסולם ההצלחה בהתמדה בטוחה.

אלם בינתיים מוכיחים כמה מכתבים רציניים שהגיעו אלי מאת חבריך, קוראי העולם הזה, שלא כל הקוראים העבריים מסכימים לצעד זה. לדעת אחדים, יש בו משום בגידה בעקרונות העולם הזה, בגידה בעצמנו.

עם קוראים אלה ברצוני להתווכח. לא איכפת לי כלל מה חושבים וכותבים עלינו כתלביזי הדור ומלחכי הפינכה של כל שאר המפלגות, הרואים בוועלטשפיגל חזירה בלתי הגונה לשטח צייד פרטי שלהן. אולם עז רצוני שאתה תבין, תצדיק ותחייב את החלטתנו — לשכנע אותך או להשתכנע על-ידיך.

לא אכחיש לרגע שישנו גם שיקול מסחרי בהוצאת העתון באידית. אולם איני מסכים לנימת דברו של דב בן-אברהם, ה' ד. 73, רמת-גן, הכותב: "הייתי מבין אויל כל עתון אחר בארץ (ש)היה עושה את הצעד הזה... אולם אתם, מה (גרם להחלטתכם) חוץ מהאינטרס להגדיל את כיסכם מהכנסות העתון החדש? דחילק — גם אתם, מתקדמים" לפי רוח הזמן? נפגעת עמק מרמז זה. אני רואה לפני בכל שעות היום את חברי במערכת זו, העובדים מ"6 עד 12 שעות ביממה, לרוב שבעה ימים בשבוע, במשכורות ועומות (הנפולות בהרבה מאלה של כתבלי הדור). שאחדים מהם כבר נפצעו בתפקיד וכולם כפופים בכל רגע להוראות" קבע בחטוניות חמורות. עבודתם אינה לא קלה, לא בטוחה, לא מכניסה, לא "ברוח הזמן", ההכנסות לא "יגדילו את כיסם".

אולם יש ויש צד מסחרי, והוא: ליצור בסיס כלכלי מוצק להעולם הזה, לחסן אותו חיסון מוחלט מפני כל התקפת נגד של מנגנוני המפלגות, להבטיח את עצמאותו המוחלטת לא למחר ולמחרתיים, אלא לשנים רבות. אם אתה מאמין כי העולם הזה ממלא שליחות חיובית, חשובה, אויל חיונית — הרי חייב אתה לתת משקל לנימוק זה.

אולם לא היה עולה על דעתי אף לרגע להפוך את האמצעי למטרה בפני עצמה, לקנות בסיס כלכלי להעולם הזה במחיר בגידה בעקרונות. וכאן מרכז הויכוח, ודומני שלא כל הכותבים חושבים על נושא זה באופן צלול והלוגי.

אנחנו הבאנו לארץ למעלה מחצי מיליון יהודים מארצות הפזורה, ואנו מקוים להביא עוד. מלבד כל זעירה של כנועים הצדקנו כולנו במיצע עצום זה. אולם מחברי, ששיטתו אינה פעולה עוד לפני מלחמת העצמאות בהוצאת כתב-העת במאבק, דרשו ולחמו למען עליה זו, חרף כל מאמצי מלחמה-פיניכה להדביק עלינו תו "כענני", לא ראינו כל סתירה בין חיוב עליה יהודית רבנית ובין אמונתנו כי כאן, בארץ, נוצרת תרבות חדשה, הכרה לאומית חדשה, שונה מהפזורה. להיפך, הבינונו שהדבר מטיל עלינו תובנות כבדים.

השאלה הגדולה היא: כיצד אפשר להנחיל את הרוח הישראלית החדשה, את דרכי ההרגשה ודרכי-המחשבה של נוער עברי, להמונים תלושים אלה? כיצד אפשר לגבש כאן עם חדש, מלוכד, חזיר תרבותו החדשה — שהרי בלעדי זה יהיה כל הישוב הזה אבק שיחפור לכל עבר לפני התקפה מן החוץ?

כותב לי אחד הקוראים החותיקים ביותר, נתן גרינבאום, מחבר ב"יהודה 96, תל-אביב: "אם בני ארצות הפזורה רוצים להמשיך על המהלך בארץ — לימדו עברית... לכל עם שפה משלו — וזכותנו היא לדרוש ולתבוע בתוקף שבני-עמנו בגולה ילמדוה".

זה קל מאד לומר, אבל זה לא כל כך מציאותי. דומני שבני הארץ, שאלוהים נתן להם שפת-אם עברית, אינם יודעים כלל להעריך מתנה זהירה זו. אולם אדם מבוגר רגיל, העובר את ההליך האידית — שהיא כולה מורכבת מאנשים בעלי עבר במלחמת השחרור — אינו יכול ללמוד את השפה החדשה במידה מספקת אלא בתהליך מכאיב של שנים רבות, על אף המאמצים המצויינים של האולפנים למיניהם. זו אמת, זו המציאות.

אם כן — הברירה לפנינו: או לבודד אדם זה לחלוטין משך שנים אלה, שנותיו הראשונות בארץ החדשה, השנים בו מתעצבת ומתבשלת למעשה עמדתו אל הארץ וחובותיה, לנתק אותו בכלל מן הישוב כלל להענישו על אי-ידעית שפה — או לתת לו אפשרות לקחת חלק בחיי הארץ בשפת-אמו שלו. הדרך הראשונה מוכירה את האומה והנגלית אודות האדם החותך את אפי של עצמו כדי להרגיז את פניו. אנחנו מענישים את העולה החדש. אולם אנו מענישים קודם כל את הגוף הלאומי שלנו, בו נשאר העולה הזה כחומר זר, מגרה ומסוכן.

אם אתה מקבל דרך מחשבה זו — אני מציע לך להרהר היטב לפני שתדחה אותה — מוזקרת מיד שאלה שגיה, לא פחות חשובה: אם כן עתונים לועזיים, איזה עתונים לועזיים? עתון לועזי יכול לטפח במתכוון את תרבות השפה בה הוא מופיע, לשמש מרכז להמשכת תרבות זו בארץ. למרדיר את קוראיו וגד המדינה ותרבותה, לתרום אותם למרכבות של מפלגות רקבות וסכסכונות. דומני שרבים מבין העתונים הלועזיים המופיעים כרגע בארץ מתאימים לתואיר זה.

המהדורה האידית של העולם הזה, וכל מהדורה אחרת, תהיה ההיפך הגמור מזה: מטרתה תהיה אחת: להנחיל לקורא את דרכי המחשבה של הארץ, את תרבותה, את סגנונה. איני אומר זאת בעלמא, כפראזה, עוד נוסף לדבר על הדבר כשתתגבשנה סופית ותוכנית המערכת האידית — שהיא כולה מורכבת מאנשים בעלי עבר במלחמת השחרור — ואני מקווה שכאן תהיה גישה מהפכנית חדשה לחנוך העולה החדש, לשיבוצו בחיי הארץ, ללימוד השפה העברית.

אילם מעבר לכל אלה, מוזקפת המטרה האמיתית. יהדות הגולה. שטות גמורה היא להניח כי לימוד השפה העברית בגולה יכולה לשאת פרי בממץ נרחבים. אל הפזורה יש לדבר בשפתה — או לא לדבר כלל.

2/4/72

מכתבים

מהפכה שלא הפתיעה

מעניין איך שאפילו שבוע המהפכות ברחובות המרחב (העולם הזה 854) לא הצליח להפוך את דעתכם על כל המהפכים ההפסקים הללו.

דוד בלומסקי, תל-אביב
נו... מה דעתכם על נסיונו של נמאל עבדי אל-נאסר לטלף את נני? מה הפעמה קטנה — לא ? דוד בן-עמר, ירושלים

לא. בפברואר 1953 (העולם הזה 797) נכתב במדור דמויות במרחב: "מזה, צעד עבד אל-נאסר צעד גדול באורות הבמה ה" פוליטית. לאחר פירוק כל המפלגות המצריות, מונה למזכיר תנועת השיחרור הלאומית המיועדת לתפוס את מקומו. מסעו לפירסומת אישית גבר, יגבר עוד — עד אשר ישיג את המעמד הציבורי הדרוש לו להיות מועמד רציני לרשת את מקומו של נגיב, אם יבוא הצורך".

איני אוהב את העולם הזה. אולם ברנע שהגיעו הידיעות הראשונות על המאורעות במרחב התיכון הכיתי בכליון עיניים להעולם הזה, כי אני יודע שלפחות בשמח זה אין להעולם הזה תהליך בארץ. לא התאכזבתי... מרשו לי לברך אתכם על חתיבת עבודה שיש לה רק הנדסה אחת: "מושלמת". בפעם הראשונה הבנתי מה באמת קרה, כיצד ומדוע.

אלחנן פירסט, תל-אביב
המאמר של סלאח סאלם, שר התעמולה המצרי, הוא יצירה גדולה. הייתי רוצה לראות את השך או המנהיג בישראל היווע לדבר בפשטות כזו ובתבונה כנה אל העם.

אברהם שלום, רמת-גן

עולם לא-סגור

פנסמית ההתפשטות של עמנואל פרת מוכירה לי ספורידימיו מורחבים. כי בתוככי מאה-שערים (העולם הזה 853) אפשר גם לאיש השומר הי צעיר לטייל אף כשביה מקרסוקופית אינה נמצאת בכיסו. יכול הוא לשוטט בסממנות ה"ניטו" כמו בקיבוץ עין-חרוד ומותר לציין כי בתוככי מאה-שערים נרים אנשים רבים נלויי ראש, בעלי אותו אופי חיוני כמו בתכנס ה" ראשי. וגם ידועה העובדה כי עורך העולם הזה נצלם המערכת כבר התהלכו חוששים בתוככי מאה-שערים, בתוך המון סוער של אנשים חרדים ומפנינים נגד גיוס הכנות — ואף אחד לא ננע בהם לרעה, על אף שהיה ידוע להם כי היום האני העולם הזה.

המרכזי של כתבה זו הוא הצילומים של המקום במאה-שערים והתואיר הנפשי סביבה. הכתב מנלה ספציפי עתונותי מפורדנה ראשונה המתארת את חידתו הנועזת — הראשונה כי היסטוריה, של עתונותי חופשי ומתקדם — לי מקוה במאה-שערים. פרת מנחה כזה כאילו היה עתונאי נוצרי שהתחפש ועלה לרגל לכמה, או עתונאי מערבי שהצליח להסתכן אל תוך תוכו המהפכני. כל נדר כישוב, ככל תלבושת ש" היא יכול להכנס למקוה זו מבלי שאיש יעצור בעדו — כמובן, בתשלום דמי כניסה.

ואשר לשיורי המתרחצים במקוה, יכול אני רק לאלל שיוספו לכם מניוים חרשים לשבועותכם כמספר האנשים אשר שרו כבר במקוה מאה-שערים מיום הקמתה. לא שיריעצב, בעלי אופי דתי (מאסור לפי דין תורה לאיש דתי לשר או למפלג פהלה כלשהי בעת היותו ערום או נלוי-ראש) ולא שירי מנהלית אלא שירים נרר עם מנהל...

תמונתו של הילד באותה רפורמיה עוררה בי ספקות לאמיתות הדו"ח. האכסוריות ששפירוש תמונה זו, שכאילו ילד זה (לא יותר מבן חמש) יודע כבר את התנ"ך על בוריו, עוברת כבר כל גבול. מסופקני באם ישנם אנשים רבים יוצאי מאה-שערים היודעים את התנ"ך באופן מצטיין. אנו — הנני מכיר את הילד. הוא מצטיין דווקא בששנה ולא בתנ"ך. ואילו הסבר לתמונה המתארת כביכול את העניו שבנינו אינו נכון בהחלט. האיש המהטט בפחי האשפה אינו אלא איש מסתורי אדום, המחפש ומרים מעל הארץ "שמות" (קרעי נייר של ספרי קודש) ואף אופס שרירי עתונים עבריים ונונים, בטענה שהאומות הקבירות הינו קודש ואסור שתתגלגלה ברחובות.

אמנם ישנם צללים רבים במרחש במאה-שערים, בשטח הדתי והכללי, אולם תמונת ה" מעילות, הציונות, הנות, הפשע והנגיבות טרם השיגה אותה, והיא עתיו חתורה מכל זה.

דוד גליקמן, ירושלים
אין שכונת זו זוכה לעתונות טובה בדרך כלל. כך שחיסית היתה הכתבה בסדר. אולם אני חושב שטובת תופעה זו של מאה-שערים מרבות אחרות בחיינו בארץ...

נרגל שראצר, תל-אביב
לדעתי, צריך הצלם שלכם לקבל פרס עבור תמונתו כאלו...

משה מימון, תל-אביב
כדי לתאר את החיים... מרוע הייחם צריכים משה לתאר את החיים

אנשי מופת

בה בשעה שטרפלי הקאריירזם, האנוכיות והאדישות מכסים את הארץ, עוד מאירים במקומות רבים האורות הבהירים של ההתמסרות, ההתנדבות והשרות לכלל. קבוצות ויחידים מואסים ברוח הזמן, משמ" שים בחייהם הפרטיים דוגמה ומופת לאחרים.

נאמן למטרתו החינוכית, רוצה העולם הזה להציג דוגמאות אישיות אלה במלוא יופין לעיני הקהל הרחב. לצורך זה דרוש לו שיתוף הפעולה של קוראיו, למען יצביעו על הגברים והנשים הראויים לכך, ידריכו את חוליות המערכת בחיפושיהן.

המערכת פונה כזה אל כל קוראיה לשלוח לה המלצות לסידרה זו, עם ציון השם והכתובת המלאים של איש-המופת המיועד, בתוספת תיאור קצר של מעשיו.

סידרה זו תשמש מבוא לקראת מיבצע "העולם הזה" לבחירת

צבר 1954 צברית 1954

הצעיר והצעירה הזכאים הודות לאורח חייהם ושאפותיהם לשמש נציגים לנוער העברי כולו.

במאה-שערים, לפרסם דווקא תמונות כאלו? מנחם הפנר, ירושלים

נוער הזהב

קראתי בעניין את המאמר על החברות המאור ניות (העולם הזה 852) ושם ישנה פיסקה האר המולדת. מעסיקות אותם ונותנות להם להוציא פיסקה זו דיה כדי לפאת בחירותי נגר אותה חברה סאלונות. כי מי ינהל את המדינה אחרי שהדור הזה ילך? ואשר לתנועת הנוער, בלי הבדל של השתייכות מפלגתית, הרי מתכונת הן את חבריהן לאהבת המולדת, מעסיקות אותם ונותנות להם להוציא את עורף מרגם... מי הם הפושעים הצעירים? אלה הם מרגם, שאל היה מי שיכונן את מרגם ואת מחשבותיהם למעשים קונסטרוקטיביים. זהו נוער הזהב בשל וחושב על השנת כסף בצורה הקלה ומנצל את כספו לעשיית חיים: הליכה לקולנוע (סרטים קולנויים בדרך כלל) ע"י שון וקניית מתנות. ממונער הזה יוצאים הפקידים המושחתים של ארצנו.

בואו פגע לקרובי וראו עבדי-קורים מהו איך ההורה מסתחררת מעל במעלה, מקפון ועד גדול. אז תדעו מי יוצר היה עברי... בעת מיכח, מה תהיה תוכנתו של אותו נוער? יודע אני כי נערים אלה היו קודמים אותו לנורים על שאני מספקם בנאמנות אבל נמה לי שהצדק אחי. כי עדיין לא הוכיחו את עצמם.

יוסף קלח, קיבוץ גת
...איפשרתם לקורא להכיר נוער חסר-כלית זה. איתן שקנאי, חיפה

...חזרתי מפעולה יכמדרין בתוועת-נוער) ונתר קלתי "בהם". לעיני חניכי פתחו בצורה קללות, כשליש עומדות הכנות שלהם, אשר לא רק ש" אינו יתנוות לפירסום בעתון, אלא שלא אייתי מאמין שבהורים מסופלים לנגל את פיהם בצורה נבנית כל כך. וזה לעיני חברותיהם ולעיני חניכי הצעירים.

א. ק., תל-אביב
...אנב — אצבעותיו של האקורדיוניסט היו עמוקות באקורדיון ולא בפרישה על פסנתר. כי כתוב: פים הופד לירה למיליון (ויותר) והעולם הזה אקורדיון לספנתר.

צפרורה וריתן, תל-אביב
פים כל בלונדית הופד לשחרחרות, עורך הלחוב — כל מיתר לתזמורת.

מכתב לאחיהם

את יחזקאל ששעו (העולם הזה 852) יש לו פרונקציה כזו בשמים — מדוע היה זקוף ל" העולם הזה?

ירוחם אלחנני, טבריה
כגשר להעולם הבא

העולם הזה

השבועון המצויר לאיפורמצי

פזמוני התקופה

כדי להתאים את הפזמונים המתהלכים ברחוב לרוח התקופה ולתת להם את מלוא ההשפעה החינוכית, החליט העולם הבא לערוך תחרות בין מיטב המשוררים הצעירים (עד גיל 70, ועד בכלל). והנה הפזמונים שזכו בתחרות:

פרס ראשון: זה הסוד שלי — זה הסוד שלי, כל הסוד שלי, יש לי משהו כזה.

כבר יהיה לי סכום יפה, אנדי: קיבלתי ירושה ובניתי וילח. ומכונית לי חדשה — מכוניות אובילה. זה הסוד שלי כל הסוד שלי, יש לי משהו כזה. מחזר מבקרה-מדינה כבר יגיע בדרגה אז אעלה.

פרס שני: פנקסה רוזה

יש לי פנקס אדום, אדום כמו גם פנקס כל חלום, חלום שיכון נותן למחרת היום. יש לי פנקסה רוזה לני דן יש פנקס אחר, נתן לו טכסי ופרגיריר פחות אדום אז כחול יותר, לי יש פנקסה רוזה.

פרס שלישי: אז תקח הכז

אז תקח הכל לכים קצת משאיר נא גם לנים, ולא למוס ההכנסה. אז תקח הכל בכלל עוד תשאיר קצת קאפטיטל. מכל נתח קח פרוטה.

המגף הנאצי רמס את אירופה הכוזבת. פולין וצ'כוסלובקיה, רומניה ובולגריה, יוגוסלביה ויוון, נפלו שדורות תחת זחלי הטנקים הנורסניים. הרחק מהם, מעבר ליבשה ולים, התכוננו מעצמות המזרח והמערב להתקפת נגד גדולה. אולם היה ברור כי תעבורה שנים — עד אשר תמוגרנה כנופיות הוועה שהשתלטו על היבשה.

לשווייץ, לבריטניה, לארץ-ישראל הסתננו בינתיים ידיעות הראשונות על השמדת הקהילות היהודיות. תחילה לא רצה המוח הנורמלי לתפוס את כל עוצמת הרצח, שהחל מקיף רבבות, מאות אלפים, מיליונים. אולם השמועות הלכו והתבססו. אי אפשר היה עוד להתכחש לאמיתותן.

רק מאריך אחת הגיעה ידיעה אחרת. בהונגריה היו מיליון יהודים. בהונגריה שלט האדמירל ניקולאס הורטי. הורטי היה קצין קיסרי וותיק, אויב קיצוני של תנועת הפועלים, קרוב בדעותיו לפאשיזם, אולם הורטי היה, יחד עם זאת, אדם הגון. אשתו הייתה ממוצא יהודי והוא ובנו היו קרובים למשפחות יהודיות רבות. הם כלדו מזוועות שותפיהם הנאצים, הם החליטו לפעול כמיטב יכולתם להצלת אורחיהם היהודיים. אולם גם להם היה ברור כי בסוף יצטרכו להיכנע ללחץ הנאצי.

החל מרוץ שגעוני על הזמן. היהודים ההונגריים הראשינים

בפתח תאי הגזים ובמרתפי העינויים, הפכו איכרים קטנים במישק שחמת שטני זה.

שתי קבוצות ביקשו ליטול את היוזמה לידיהן. הראשונה הייתה זו של היינריך הימלר עצמו, המפלצת האידאולוגית שעלתה מתהום הנשיה וסימלה את המשטר התנאי-אנושי יותר מכל אדם אחר. הימלר, המפקד העליון של הס.ס., שר-הפנים והדיקטטור האמיתי של העורף, השלה את עצמו כי יוכל למצוא דרך אל מעצמות המערב, לקשור איתן ברית נגד הסובייטים ולהיות בעזרתן למנהיג הרייך במלחמת-עולם אנטי-סובייטית.

ארגון יהודי אחר — ארגון הרבנים האדוקים של ארצות-הברית וקנדה — ביקש לנצל מגמה זו להצלת יהודי הונגריה, הפעיל לצורך זה את משרד-החוץ האמריקאי ואת נשיא שווייץ. יושב-ראש הפרלמנט של שווייץ, מיוזי, התראה בשמו עם הימלר, כרת עמו הסכם: הימלר יתן ליהודי הונגריה לצאת בהדרגה לשווייץ, ימסור את מחנות-הריכוז על יושביהם לידי בעלות-הברית המתקדמות. תמורת זה הבטיח מיוזי כי העתונות השווייצית והיהודית תציין פעולה זו לשבח, דבר שבעזרתו קיווה הימלר למצוא אוזן קשבת במחנה-המערב.

בתוקף הסכם זה יצאה הרכבת הראשונה, למעלה מאלף יהודים ניצלו.

הימלר פנה במאמציו לכוננים שונים, פנה אחר כך לפולקה ברנדוט, הרוזן ה-שודי, לאנשי האפיפיור ולגייטרים אחרים. אך בעיקר הוא פנה ליהודים — קרבנותיו.

אולם בה בשעה פעלה קבוצת ס.ס. אחרת, בעזרת יהודים משלה, בכיוון אחר לגמרי. בקבוצה זו בלט גנרל הס.ס. קורט בכר, ש"היה בקשר עם העסקן היהודי ההונגרי דולף קסטנר, שנתמנה לתפקיד זה על-ידי נציג הגוינט בשווייץ.

קסטנר ושותפיו הבטיחו לבכר מיליון דול" לאר תמורת הצלת יהודי הונגריה. בכר הסכים, כביכול בשם מפקדי הס.ס. בדרך זו הצליח ליצר באמצעות קסטנר, מגע עם בעלות-הברית. סכום גדול של כסף הועבר לבכר בצורת זהב ויהלומים. חלק ממנו חסר עד היום.

שני הפעולות התנגשו. קבוצת בכר הש"מיצה את קבוצת מיוזי, תארה אותם באוזני הימלר כבלתי-אחריות ובלתי-מוסמכים, כי מחבלת במאמץ למצוא דרך אל המערב. לבסוף פנתה למאלטברונר, סגנו של הימלר, ובאמצעותו שמע אדולף היטלר לראשונה על כל העניין. הוא אכר מיד על כל מגע להצלת יהודים. פעולת ההצלה של מיוזי באה לידי קץ חטוף. כל אותו זמן שנמשך המשא-והמתן הכפול, נכנסו רבבות יהודים מדי יום ביומו לתאי-הגזים, נמשכה ההשמדה במלוא תנופתה האיומה.

אולם הרייך הנאצי גסס. בתנופה אדירה התקדם הצבא הסובייטי ממזרח, כבש את הונגריה, הציל את שארית הפליטה. בתנופה אדירה שניה התקדם צבאו של אייזנהואר ממערב, כבש את גרמניה המזרחית. היטלר התאבד. אחרי נסיון-סרק להתחבב על מנהיגי המערב, הלך הימלר בדרכו.

נשארו בחיים: רוב מנהיגי הס.ס. וכמה מפעילי ההצלה היהודיים. כן נשארה הבעיה השותתת-דם: מי מן היהודים האלה פעל בהכרה מלאה לשם הצלת אחיו — ומי מהם עבר, תוך כדי כך, את גבול המצפון והפך, למעשה, לסוכן נאצי העושה את רצון המפלצת הרוצחנית?

רבים חשבו שלא במשפט מן הסוג שהתנהל השבוע היתה פרשה זו צריכה להתברר, אלא בחקירה ציבורית רצינית. מי רשאי לדון אדם במצב כזה — מלבד אדם שני שהיה במצב דומה?

ישראל רודולף קסטנר

מציל יהודים או מעשתך פעולה?

השכוע הגיע לשיאו אחד המשפטים המועזים ביותר שהחנהלו אי-פעם בבית משפט ישראלי.

מבעד למענות הפורמליות ולנוה המשפטי האפור התנגנו במנגינת-רקע נוראה צווחות הטבוחים. זעקת המוכלים לתאי הגזים. סיוט הבלהות של השמדת מיניון יהודים.

העולם הזה עשה מאמץ למצות בעמודיו הבאים בצורה קצרה ואוביקטיבית את פרטי משפט הענק, המשתרעים כבר עתה על מאות אלפי מלים של פרטיכל. הוא מקווה שעל-ידי כך הוא מאפשר לקורא להגיע, כמיטב יכולתו, לפסק-דין עצמאי משלו.

נשלחו למחנות ההשמדה. הורטי חישב בקדחתנות מוצא. באמצעות הצלב האדום הבינלאומי פנה לשר-החוץ הבריטי של אז (ושל היום), אנטוני אידן המהודר, ביקש ממנו הסכמה אילמת לזיוף סיווגי של אשורות-כניסה לארץ-ישראל. הורטי אפילו הבטיח כי בעלי אשורות מזויפות אלה לא יכנסו לעולם לא"י, ביקש רק שהבריטים לא יגלו את הזיוף ברבים. הוא קיווה שאת בעלי האשורות לא יצטרך להסגיר לידי הנאצים, אידן סירב להשתתף בתכנית זו, גזר מוות על אלפים רבים.

המלחמה התקרבה לקיצה. מצב יהודי הונגריה נעשה מיואש. הצנחנים הא"י ששנלחו אליהם, נתפסו והושמדו, גורלם של מאות אלפים בני אדם היה תלוי בחוט-השערה. ואז נערך מחזה שלא היה כדוגמתו בתולדות העולם, הן בנוצתו והן בגיוכו.

מיפקדת הס.ס., פלוגת-הסער השחורה של המשטר הנאצי שהיתה אחראית להשמדת המיליונים, הרגישה בסוף המתקרב בקרב המיפקדה החלה התרוצצות פנימית של המנהיגים, שכל אחד מהם ביקש להציל את עורו שלו. היהודים הכלואים,

רגע סמלי: תמונה זו צולמה ברגע שנכנס השופט הלוי לאולם בית המשפט וכל הנוכחים קמו על רגליהם, כנהוג. אולם היא נראית כאילו אבליים כל הנוכחים על המליונים, אשר השמדתם היא הרקע האמיתי למשפט זה. האיש הממושקף, הקורא ברשימותיו הוא העד

ישראל קסטנר. לידו עורך הדין תמיר, לבוש גלימה, עם עזר, אריה מרינסקי. האיש המזוקן החובש כיפה הוא הנאשם גרינוולד. שמאלי בתמונה הוא התובע אמנון תל, ולידו עזרתו בניהול המשפט, דבורה שקד. בעוד רגע יתחולל קרב דרמטי על גורלו של קסטנר.

הקרב המשפטי: לחיים ולמוות

דב יוסף, או שר המסחר והתעשייה, קרא את המכתב בסלידה. היה זה מכתבו של מלכיאל גרינוולד (העולם הזה 845 והנאח), צעירן עלון. שאלת הכותב לשר: כיצד יכול הוא להחזיק במשרדו, כדובר וקצין עתונות, אדם כמו ישראל רודולף קסטנר? קסטנר, המועמד ה-53 ברשימת מפא"י ל כנסת. היה צריך לשבת, לדעת גרינוולד, בבית הסוהר.

בעלוננו, שהיה מיועד לחברי מפלגת המזרחי, האשים גרינוולד כי קסטנר היה משתף פעולה עם הנאצים, ושה, דות להתערבותו אישית טוהר ושותר אחד הפושעים הגרועים ביותר של ס.ס., גנרל קורט בכר.

דב יוסף לא היה מעולם עסקן מפלגתי. הוא עורך-דין, אדם ישר ללא פשרות. הוא החליט שהמקום לבירור השמצות אלה הוא בבית המשפט. אולם קסטנר לא התלהב ל רעיון: "אין לי פנאי לאדם זקן שמקצועו היה תמיד להשמיק בני אדם! בכל זאת החלטת הממשלה, לפי דרישת יוסף, להטיל על היועץ המשפטי, חיים כהן, להגיש משפט על הוצאת דיבה לפי הסעיף 201(1) של החוק הפלילי.

300 ריבונות. אנשי החוק, שהעניפו מבט חסוף בכתב האשמה הארוך, ידעו שזה משפט אבוד. החוברת של גרינוולד כללה לפחות 300 מקרים ופירושים של הוצאת דיבה, הדבר הנכון ביותר לנאשם, לדעתם, היה להודות באשמה, לקבל את הקנס הקטן שנועד לו. כי אחרת יכול היה לקבל את העונש המקסימלי: שנה מאסר.

אולם גרינוולד העקשן עשה את ההיפך. הוא גייס את שמואל תמיר, עורך-הדין הצעיר והתקפני, שהיה פעם מפקד בפועל של אצ"ל בירושלים, התכונן לקרב לחיים ולמוות. תמיר עבר לירושלים, הקים שם מפקדה פרטית, מיל המפקדות של השופט והתביעה. כל מפקדה עובדה בקדחתנות, אספה מאות מס' מכים, חיפשה עדים והוכחות.

כשנפתח המשפט, לא יכול היה מצבו של גרינוולד להיות מיואש יותר. הוא ישב כפוף על ספסלו, ליד בתו רינה, שלח נבטים מדו' כאים אל תמיר. אולם תמיר לא שם לב אליו כלל. מבטו היה נעוץ באדם שעמד על דוכן העדים.

כי שם עמד, לתמהונו ולשמחתו, ישראל קסטנר עצמו. זקוף, בחליפה אפורה מגוהצת יפה, שערות אפורות מסורקות לאחור, מבריק, שופע הומור, לפעמים אירוניה דקה, מגומם — היה זה עד לדוגמא.

אמנם הופעתו היתה מיתרת לגמרי לתביעה. בבית המשפט נשמעה הטענה כי אדם המגיש משפט על הוצאת דיבה אינו חייב להו' כיה דבר פרט לעובדה שהנאשם הוציא דיבה זו, ושהיא מוגעת בכבודו. לצורך זה היו מספיקים שניים-שלושה עדים סתמיים. לוא הסתפקה בכך התביעה לא היתה נשארת ל

גרינוולד ברירה, אלא להודות באשמה או להוכיח על-ידי עדים נשלו שאשמותיו נכונות. היה זה דבר כמעט בלתי-אפשרי. אולם התביעה לא יכלה לוותר על התענוג להציג את קסטנר, לתת לו פירסום ורי' מום, חפרה בזאת את הקבר לעצמה. משך שלושה ימים היה קסטנר גיבור המשפט. מתוך דברי עצמו הצטייר כאדם שהציל את היהודים, שהתמודד עם המפלצות הנאציות כשוה עם שוה. סיפורו היה פשוט ופאתטי, לעתים צנוע, לעתים גאה, תמיד נוגע ללב.

העתונים בישרו את נצחונו בכותרות ראשיות. אמנון תל, התובע הסתכל בגרינוולד ובתמיר, ציטט בלעג את חוברתו של הנאשם: "לחיה שופרא דשופרא? האם זה נראה כלחיה שופרא דשופרא?" גם השופט בנימין הלוי, הפסיק את המשפט, שאל את הנאשם אם הוא מוכן עתה להודות באשמה. אולם הזקן רק הניד בראשו. הוא לא ייכנע.

שיחה במזנון. כשקם תמיר לחקירת שתי-וערב היה ברור לכל הנוכחים שהיה זה קרב עד לסוף המר. אולם בית-הדין הפך זירה, בו התגוששו שני לוחמים, כשמוני ו' גמור עמם להרוג או ליהרג.

משך שני הימים הראשונים היה המאבק קל ונייד. שני היריבים תימרגו בזירה, למדו איש את כוחות רעהו, מבלי לבקש תוצאות מכריעות. תמיר ניגן על סתירות קטנות בהן הרגיש בשעת עדותו העיקרית של קסטנר. מכיוון שהיו לו כנראה רק מספר שאלות חשובות מוכנות לפני שהתובע סיפק לו עד זה, הוא קיפץ מסביב לעדות, כמתאגרף ב' סיבוב הראשון, חיפש את החור בשריון, את הפגם בהגנה, ורכז יוכל לפרוץ ולהרוס את המבצר מבפנים.

האווירה עוד היתה שקטה. תמיר וקסטנר נראו יחד בהפסקות כשהם שותים תה במזנון ומשוחחים.

תמיר לקסטנר: "מעולם לא פגשתי באיש מפא"י בעל כשרון דיפלומאטי כמוו!" קסטנר החזיר לו מתבאה: "מעולם לא שמעתי חקירת שתי-וערב כה מזוהרת כמו זו!"

הם היו עדיין רחוקים מן השלב בו נקרעות המסכות ומלים מרות וצורבות מוטות בפי היריב. תמיר הגביר בהדרגה את הלחץ. הוא היה עדין, שוחחני, ידידותי, לפתע תוקפני, סרקסטי. קסטנר עמד בפני כל ההתקפות שקט, זור, מיושב, זקוף, כשר לקרב.

המלכודת. המיפנה הדרמטי בא ביום השלישי של החקירה הגדולה. בשעת עדותו הראשונה הגיש קסטנר מכתב שכתב בשעתו לאליעזר קפלן, בקשר לשימוש באוצר הזהב והתכשיטים שהועבר לגנרל הס.ס. בכר, כמפרעה תמורת שחרור יהודי הונגריה, הוחזר על ידו אחרי כיבוש בנות-הבריה. תמיר העיף אז מבט חסוף במימקו, לא התנגד להגשתו. הוא שם לב לפיסקה סתמית,

משמעות מכרעת לכל המשפט. הפיסקה הודעת קסטנר לקפלן כי הודות להתערבותו האישית זוכה בכר ושחרר.

משך ארבע שעות הציג תמיר שאלות, ניתק קו-נסיגה אחד אחרי השני מאחורי קסטנר, שלא הרגיש כלל במלכותו שהוטפנה לו (ראה עמוד 5). העד הכחיש כאילו עזר לבכר בכל צורה שהיא. חזר על הכחשה זו בצורה שלא נשמעה לשתי פנים. לפתע כי קש תמיר את השופט להראות את המכתב, הראה אותו לקסטנר. הסתירה היתה בולטת, ברורה, לא ניתנה לשום הסבר הגיוני.

דמייה עמוקה השתררה באולם. משך דקות ארוכות החזיק השופט במכתב. הפעם לא הסתכל עוד בגרינוולד. הוא הסתכל בקסטנר. קסטנר ביקש הפסקה, הוא אמר שהוא עייף. הכל הרגישו: היה זה המיפנה.

קו ההגנה. כל קו ההגנה השתנה מיד. האיש הגדול של המשפט היה עתה אדם שלא נוכח באולם, אך שרוחו ריחפה על כל מילה: אלוף הס.ס. קורט בכר, כיום אורח גרמני. מרוע התערב קסטנר לטובתו? מה עשה בכר? מה היה חלקו בסבך המיליונים?

תמיר קבע בין רגע את קו ההתקפה, לא הירפה ממנו:

● שקסטנר הציל את אלוף הס.ס. במשפט ניינברג, ואחר כך במשפט האנטי נאצי הגרמני.

● שבכר היה אחד האחראים העיקריים בהשמדת יהדות אירופה;

● שבכר, יחד עם אייכמן, הירשה ל' קסטנר להוציא רכבת אחת של אלף יהודים, ביניהם משפחתו של קסטנר וידידיו, כדי לרפות את מתחתיות היהודים ולמנוע את בריחתם והתמרדותם;

● שלשם כך מנע קסטנר בעד הצניחנים הישראליים לארגן תנועת התנגדות;

● שקסטנר היה מכשיר בידי בכר ב' נסיונו של הלה להתחבב אתו כך על מצע מות-המערב, להציל את עורו מנקמת ה' מוצחים — תמורת הצלת עורו של קסטנר עצמו, שבכר יכול היה לגלות את עברו כמשתף-פעולה.

"התובע משקר!" הסניגור, בגלימתו השחורה, הנחית מכה אחרי מכה על העד, לא נתן לו עוד לשלב לאיתנו. וותרות ה' עתונים השתנו מן הקצה אל הקצה. גרינוולד הרים את ראשו. קסטנר, לעומת זאת, איבד את קור-רוחו, ביקש כסא לשבת. לפ' עמים היה נראה ששוב לא ראה את עצמו כעד, אלא כנאשם. פעם אמר לשופט: "התובע משקר!" תמיר, מחייך עתה, הזכיר לו: "אינני התובע. אני פרקליט ההגנה."

השופט הלוי, אשר בימי משפט-המחתרת בצרפתין הוכיח שאיננו ר"ל, החליט למרות מחאת התובע תל, שהחקירה חוקית, ביקש את תל להימנע מלהתערב. תמיר הורשה להמשיך. הוא עשה זאת.

נר שהצנחנים הישראליים נמסרו לגיסטאפו; שהוא חצה את הגבול לשחיץ וחזרה לגר' מניה בלי כל הטרדה, שקיבל מספרות גר' מני בו הוגדרה דתו כ"בלתי-ידועה"; שאף כי מסר למנהיגים הציוניים פרטים על טבח היהודים, לא פירסמה הסוכנות היהודית דבר על כך.

לא היה זה הכל. נתגלה שקסטנר נקרא ב' שעמו לבירור על ידי מפא"י על פעולותיו, שביור זה לא נסתיים מעולם, ושבמקום זה הצדיקה אותו מפא"י לחלוטין בלי כל ה' חות, פרט להמלצות פעילי מפא"י עצמם, חב' ריו של קסטנר. טען תמיר, איש האצ"ל לש' עבר: ב' מפא"י הגנה על קסטנר כדי שלא יגלה שהיא עצמה העליכה בשעתו את פרטי הטבח. הפרטים הועלמו לדעתו, כדי לא לתת ח' מר' תעמולה לאצ"ל וללחיי במלחמתם נגד הבר' טים.

אחת הנקודות החשובות ביותר בהתקפתו של תמיר בשלב זה היתה נסיונו לה' כיח ש' קסטנר היה סוכן גרמני שלא חזר בחודשים האחרונים של המלחמה משווייץ להונגריה, אלא לוינה הנאצית, מפני שחשש שהסובייטים יעמידו אותו למשפט. קסטנר השיב שבוד' פשט היתה מ'פכת, ושלא רצה לטוס אליה. "לא רציתי ליהרג מכורו של בנות הברית בתור גרמני!"

נקודה אחרת: כשנשאל על ידי תמיר, גיי' לה קסטנר כי בכר לקח אותו למחנה ברגנ' בלזן, אותו עמד למסור לאנגלו-אמריקאים, לפי בקשתו שלו. תמיר רמו שהסיבה האמ' תית היתה שבכר היה זקוק לו כעד, כדי ליצור לעצמו אליבי לקראת העתיד הקודר. קסטנר הסכים שאולי היתה זאת אחת הסי'בות.

המשפט האחרון. בסוף היום השביעי של החקירה קם תל, ביקש את השופט לא' סור את המשכת העניי. לדעתו יכול היה תכיר לסיים את החקירה, המשיך פשוט "כדי לדו'."

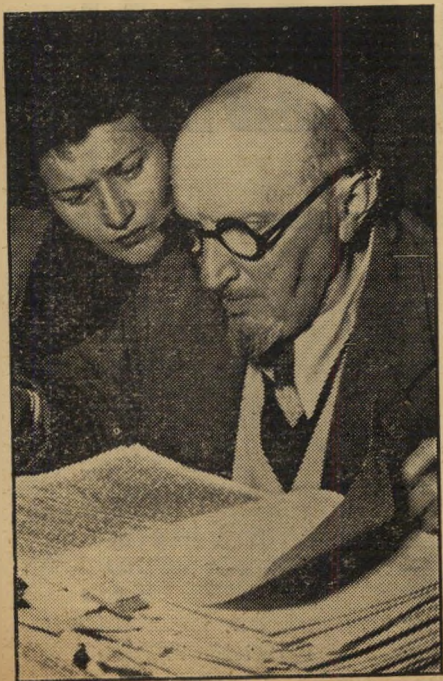
תמיר: "מה אני יכול לעשות אם אני תופס דגים גדולים? אינני יכול לתת להם לחזור לים!" השופט הלוי נתן לו יום אחר נוסף.

היום האחרון של החקירה הגדולה, האר' כה ביותר בחולות ישראל, היה הקרב על המשלט האחרון. תמיר זרק לעבר העד את ה' שאלה האכזריות ביותר של כל המשפט: "האם, לפי המושגים המוסריים של עצמך, התערבות אישית להצלת גנרל של הס.ס. היתה, או לא היתה, פשע לאומי?" (ראה הדו"ח הקצ'רני בעמוד 5).

כשקם השופט והכריז על הפסקה לשלושה ימים, היתה האווירה בבית המשפט שונה לז' לוסין מזו ששררה בתחילתו.

גרינוולד ובתו, יצאו מן הבנין חוגגים. תל החזיר את ספריו לתוך כוונותו כשעל פניו הבעה מתוחה.

תמיר, שנכנס לפני שבועיים כשבלבו תק' חות מעטות וספיקות רבים, אחד מעורכי-הדין הצעירים המבטיחים, יצא מן האולם כאחד הפרקליטים החשובים ביותר בישראל. קסטנר ירד בצעדים איטיים במדרגות, ב' לחית תל וכמה ידידים. הוא נראה שקט ו' נכנע. הוא היה עייף ורזה, שערותיו הלבניו ממש. מבטו היה רציני. הוא ידע שמשוה קרה ביום הזה, דבר שקשה היה לתקנו. אולם לפחות נגמר העינוי. הכאב עוד יחזור, אולם לא יהיו עוד שאלות, לפחות במשפט זה. הוא יכול היה לחזור הביתה, לנוח.

הנאשם: מלכיאל גרינוולד ובתו, רינה, פורבים במשפחתו ברגנ' בלזן. על המסמך

חקירת שתי וערב: השיא

תמיר: ובית הדין הבינלאומי הרשה לך לזלזל בסניגור בצורה כזאת?
קסטנר: כן.

תמיר: כשהיית נוסע לשווייץ וחזרה משטח הכיבוש הגרמני, האם חיפשו הגרמנים בבגדיך?
קסטנר: לא.

תמיר: גם בנסיעות מוינה לשווייץ ובחזרה לברלין לא?
קסטנר: לא.

תמיר: ואף על פי שביקרת בבנין ה"מפקדה הגרמנית העליונה בוינה, כשהחליטו על הגנת העיר?
קסטנר: אף על פי כן. (ממשיך) ב-

(פעמון השופט).

תמיר: שלחת ידיעות לשווייץ על השכרת יהדות אירופה?

קסטנר: שלחתי.

תמיר: למי שלחת?

קסטנר: לסלי מאיר ולנתן שוואל (נציג הסוכנות בשווייץ).

תמיר: מתי שלחת להם?

קסטנר: בסוף מאי.

תמיר: דרך מי שלחת?

קסטנר: על ידי שליח דיפלומטי.

תמיר: הם פירסמו את הידיעות ביהדות ובעולם?

קסטנר: לא מאיר ולא שוואל לא דאגו

תמיר: אני מניח שלא נקטת יוזמה לטובת שיחרורו של ס. ס. קורט בכך ממעצרו כ"פושע מלחמה בנירנברג?

קסטנר: בודאי שלא!

תמיר: לא נקטת שום פעולה מיוחדת?

קסטנר: לא!

תמיר: וגם לו רצית לעשות פעולה מיוחדת לא יכולת.

קסטנר: נכון.

תמיר: ועדותך בנירנברג לא הכריעה את הכף לשיחרורו?

קסטנר: נכון.

תמיר: וגם לא היתה לה השפעה חשובה על שיחרורו?

קסטנר: נכון.

תמיר: (בטון חריף) ואני אומר לך שהודות להתערבותך האישית שוחרר ס. ס. קורט בכך מנירנברג!

קסטנר: שקר גם! (בצעקה)

כאן מבקש תמיר מבית המשפט את מכתביו של קסטנר לאליעזר קפלן וקורא מתוכו שורה אשר קסטנר, בהגישו את המכתב לבית המשפט קודם לכן, לא הבחין בה כנראה: "ס. ס. קורט בכך שוחרר בינתיים מנירנברג הודות להתערבותי האישית."

התגובה באולם בית המשפט היתה כאילו נפלה פצצה. אפשר היה לשמוע כל איחשה קלה של נייד המכתב שכבוד הנשיא בנימין הלוי ביקש לעיין בו לאחר שהרכיב את משר קפיו, ועיין בו שעה ארוכה.

היה זה המיפנה המכריע. מכאן ואילך עבר קסטנר להגנה ותמיר פתח בהתקפה כללית. כמה זקות לאחר מזה הוכרזה הפסקה. הישר בה התחדשה כעבור שעה וחצי: קסטנר אמר שהוא עייף מאד.

קסטנר: כשהייתי בברגן-בלזן, סיפר לי מפקד המחנה שיום-יום מתים שם 500 עד 600 איש. הסתפקתי ממה שראיתי בחוץ ולא רציתי לראות את הוועות שבפנים.

תמיר: אתה, כשליח ועד ההצלה, חסת על עצמך ועל עצביך וחסת על עצמך איננימות!

קסטנר: אני הצלתי יהודים כשאתה בילית בפסיון בקניה.

תמיר: אל תעז לומר אלי כן. כשחבריי מפה שיתפו פעולה עם הבריטים ואתה שיתפת פעולה עם הנאצים, יצאנו חברי ואני למלחמה להצלת יהודים.

תל (קופץ): כן, תמיר מסתמך על היבסקציה שלו, שכאילו עשתו משפט נגד קסטנר ב"הונגריה.

תמיר: (בצעקה) אתה שתוק ושבו.

קסטנר: כשהייתי בברגן-בלזן, סיפר לי מפקד המחנה שיום-יום מתים שם 500 עד 600 איש. הסתפקתי ממה שראיתי בחוץ ולא רציתי לראות את הוועות שבפנים.

תמיר: אתה, כשליח ועד ההצלה, חסת על עצמך ועל עצביך וחסת על עצמך איננימות!

קסטנר: אני הצלתי יהודים כשאתה בילית בפסיון בקניה.

תמיר: אל תעז לומר אלי כן. כשחבריי מפה שיתפו פעולה עם הבריטים ואתה שיתפת פעולה עם הנאצים, יצאנו חברי ואני למלחמה להצלת יהודים.

תל (קופץ): כן, תמיר מסתמך על היבסקציה שלו, שכאילו עשתו משפט נגד קסטנר ב"הונגריה.

תמיר: (בצעקה) אתה שתוק ושבו.

קסטנר: כשהייתי בברגן-בלזן, סיפר לי מפקד המחנה שיום-יום מתים שם 500 עד 600 איש. הסתפקתי ממה שראיתי בחוץ ולא רציתי לראות את הוועות שבפנים.

תמיר: אתה, כשליח ועד ההצלה, חסת על עצמך ועל עצביך וחסת על עצמך איננימות!

קסטנר: אני הצלתי יהודים כשאתה בילית בפסיון בקניה.

תמיר: אל תעז לומר אלי כן. כשחבריי מפה שיתפו פעולה עם הבריטים ואתה שיתפת פעולה עם הנאצים, יצאנו חברי ואני למלחמה להצלת יהודים.

תל (קופץ): כן, תמיר מסתמך על היבסקציה שלו, שכאילו עשתו משפט נגד קסטנר ב"הונגריה.

תמיר: (בצעקה) אתה שתוק ושבו.

קסטנר: כשהייתי בברגן-בלזן, סיפר לי מפקד המחנה שיום-יום מתים שם 500 עד 600 איש. הסתפקתי ממה שראיתי בחוץ ולא רציתי לראות את הוועות שבפנים.

תמיר: אתה, כשליח ועד ההצלה, חסת על עצמך ועל עצביך וחסת על עצמך איננימות!

קסטנר: אני הצלתי יהודים כשאתה בילית בפסיון בקניה.

תמיר: אל תעז לומר אלי כן. כשחבריי מפה שיתפו פעולה עם הבריטים ואתה שיתפת פעולה עם הנאצים, יצאנו חברי ואני למלחמה להצלת יהודים.

תל (קופץ): כן, תמיר מסתמך על היבסקציה שלו, שכאילו עשתו משפט נגד קסטנר ב"הונגריה.

תמיר: (בצעקה) אתה שתוק ושבו.

קסטנר: כשהייתי בברגן-בלזן, סיפר לי מפקד המחנה שיום-יום מתים שם 500 עד 600 איש. הסתפקתי ממה שראיתי בחוץ ולא רציתי לראות את הוועות שבפנים.

תמיר: אתה, כשליח ועד ההצלה, חסת על עצמך ועל עצביך וחסת על עצמך איננימות!

קסטנר: אני הצלתי יהודים כשאתה בילית בפסיון בקניה.

תמיר: אל תעז לומר אלי כן. כשחבריי מפה שיתפו פעולה עם הבריטים ואתה שיתפת פעולה עם הנאצים, יצאנו חברי ואני למלחמה להצלת יהודים.

תל (קופץ): כן, תמיר מסתמך על היבסקציה שלו, שכאילו עשתו משפט נגד קסטנר ב"הונגריה.

תמיר: (בצעקה) אתה שתוק ושבו.

הפוגה: קסטנר, תל ותמיר במסדרון בית המשפט, אחרי ישיבה מתוחה במיוחד של חקירת שתי-וערב. בתמונה כבר מראה קסטנר סימני עייפות, שהתעמקו והלכו בהמשך החקירה, כפי שנראה בתמונות בעמוד הבא. על אף חקירתו הנמרצת של תמיר, שוחח אתו בהפסקות.

תחילה חיפשו אצלי פעמיים, אולם לאחר שחיפשו אצלי בפעם השנייה, התלוננתי אצל בכר.

תמיר: וכשהתלוננת אצל בכר, זה הספיק כדי שיאפשרו לך לעבור את הגבול בלי חיפושים?

קסטנר: כן, זה הספיק תודה לאל.

תמיר: אני מבין מדברייך שבכר היה אישיות חשובה ביותר במשטר הנאצי ויכול היה לתת הוראות גם לשרות הריגול והריגול-הנגדי לכל יבדקו בבגדיי של יהודי הנוסע לרייך הלוח ושוב בימים הגורליים ביותר לגרמניה?

קסטנר: לא. היתה לו השפעה בתחנת הגבול.

תמיר: טוב, אדריא, תמשיך את ה"סיפור שלך.

קסטנר: בתחנת-הגבול בין שווייץ וגרמניה עמד חייל על יד הגשר. ולו לא היתה סמכות.

תמיר: זה חידוש גדול. ענה לי למי כן היתה סמכות, ולא למי לא היתה סמכות.

קסטנר: היה משרד קטן של משטרת הגבול הגרמנית, ושם ישב איזה סגל, ובסמכותו היה להרשות את מעבר הגבול או לא. להורות שיעשה חיפוש או לא. על הסמל הזה נוכחתי לדעת שיש לבכר השפעה.

לפירסום הידיעות בעתונות. הם לא פרסמו את הידיעות.

תמיר: לקושטא שלחת ידיעות?

קסטנר: כן. שלחתי ידיעות לוועדה הארצי-ישראלית בקושטא. גם מברקים.

תמיר: הם פירסמו את הידיעות על ה"השמדה?"

קסטנר: לפי מיטב ידיעותי, גם הם לא פירסמו את זאת.

תמיר: על קצב ההשמדה הודעת להם?

קסטנר: כמעט יום יום שלחנו להם מברקים. עד כמה שידוע לי, הם לא פירסמו אותם.

תמיר: למה נתת הצהרה בשבועה ל"טובת בכר, ולא נסעת להעיד עיבורו?"

קסטנר: לא רציתי לבוא במגע עם ה"גרמנים.

תמיר: אתה פונה אלי במשפט כל הזמן בלשון אתה או אדוני.

קסטנר: נכון.

תמיר: אבל בעדותך במשפט ויונמיר (מפקד הצבא בבזופשט שנדון כפושע מלחמה) פנית לסניגור הגרמני פעמים מספר בלשון "מיין קולוגה", כלומר, "חברי למקצוע".

וזה היה סניגור של פושע מלחמה נאצי.

קסטנר: (קם מכסאו) אדוני השופט,

המאשים: אמנון תל, המאשים, עם מזוודת

האיש השחור: דמותו של היינריך הימלר לר מנהיג הס. ס. בעל הפנים הקפואים וה"הבעה המנוונת, רחפה על פני המשפט. הימלר איבד את עצמו לדעת שעה שנפל לידי בנות הבית, אחרי-שניסה, לשוא, לכרות אתן ברית נגד הרוסים — נסיון המשתקף במשפט.

פרוסי הסכים לקבל פקודות מקצין של המזלוקה הכלכלית בהונגריה?

תל: (קם ממקומו, בטון עוקצני): מר תמיר כנראה לא היה אף פעם באירופה. השטח איננו פרוסיה אלא בוואריה.

תמיר: (לתל): במקרה הייתי באירופה שלש פעמים. אולם אינני חושב שזה מוסיף לי כבוד מיוחד, אדוני האירופאי, ואשר לפרוסי, אנו דנים במשמעת פרוסית.

תמיר: (לקסטנר): ובכן, הסמל נתן לך לעבור לפי הוראת בכר?

קסטנר: כן.

תמיר: ותמיד לאחר מכן כשעברת את הגבול, בין ביום ובין בלילה, היה יושב אות. הסמל המסכן?

קסטנר: ברוב המקרים.

תמיר: אלף לילה ולילה.

ביום האחרון הגיעה החקירה לשיאה ב"שאלה האחרונה:

תמיר: אתה מסכים אתי שהתערבות אישית לטובת שיחרורו של קצין גבוה בס.ס., ויהיה הוא כו שיהיה, יאה פשע מנקודת מבט לא מית?

קסטנר: אני לא מוכן לענות לפי ה"ניסוח שלך.

תל: אי אפשר לדרוש מן העד תשובה בנוסח זה, לא על שאלה כזאת.

כבוד השופט: מה יוסיף דחקא ינסוח זה?

תמיר: במשפט עתידה להתעורר שאלת קנה-המדה, מה מותר ומה אסור. אני רוצה להוכיח שהעד עשה מעשה פשע, לא רק לפי נקודת מבטי, אלא אפילו מנקודת מבטו שלו.

קסטנר: מה זאת התערבות אישית ל"טובת מישו?"

תל: האם כוננת הסניגור לפרוטקציה?

תמיר: העד הוא ע.ר.דין, עתונאי ובעל השכלה גבוהה. הוא יודע בביוק מה פירוש התערבות אישית. הוא השתמש בביוק הזה במכתבו אל קפלן.

תל: האם זה כולל מתן עדות?

תמיר: אינני מדבר על מתן עדות, אלא על התערבות אישית.

השופט מסכים להציג לעד את השאלה פרט למתן עדות: "האם אתה מסכים ל"דעה שהתערבות אישית לטובת שיחרורו של קצין גבוה בס.ס. ויהיה זה אפילו קורט בכר, היא חסא לאומי?"

קסטנר: (לאחר היסטוס) כן.

תמיר: מסיים את החקירה: זו היתה. שאלתי האחרונה. אני מדה לאדוני ה"נשיא על אורך רוחו.

קסטנר יורד מזוכן העדים לאחר 11 ימי חקירה וחקירת שתי-וערב לשדיכאון ה"חקירה מזה והשמחה להשתתפות מן ה"

העובדות שעליהן נטוש

הסבר תמיר

כפי שהוא משתקד
מתוך קו החקירה

לא היתה לכך כל הצדקה. פלגי הוסגר על ידי קסטנר ואנשיו, בשעה שהסתתר במקום מחבוא. זו היתה חבלה בכל תכ"ן ניות ההתנגדות.

זאת היתה הסגרה והלשנה מובהקת. סיפור העובדות נוגד את תיאורן בסיפרו של פלגי אשר לפיו יצא באופן ברור שגולדשטיין לא הסגיר עצמו, אלא נאסר על ידי הגרמנים כמה שעות אחרי שנפגש עם קסטנר במקום מהבואו.

חנה סגש שנשלחה על ידי ההגנה לאר"ן התנגדות היתה צריכה לקבל את ה"טיפול המכסימלי. קסטנר הפקיר אותה לחלוטין ובידועי, אפילו סירב להפגש עם אמא שלה (האם נמצאת בישראל). כמשתף פעולה עם הנאצים מובן שלא יכול היה אפילו להעמיד פנים שהוא עו"ש מהו עבודה.

קסטנר שיתף פעולה עם הגרמנים ביציאת אשליה בקרב אנשי"הגיסו לבל יבר"חו ולבל יתנגדו כדי שהיהודים ילכו ל"גירוש כצאן לטבח. לכן לא העביר את הוראות המוסדות בדבר התנגדות. ה"א סיעה לגרמנים גם ביצירת דמורליזציה ב"קרב הגיסו, על ידי משלוח הידיעה על רשימה של 388 ניצולים. הוא ידע שזוהי מגמתו של אייכמן משמיד"היהודים ו"סיעה לו בכך.

בכר היה ממונה יחד עם אייכמן על השמדת יהדות הונגריה בפקודת הימלר ושניהם ביצעו זאת. רק אנשים נאמנים ביותר היו יכולים להגיע לדרגת אלוף בחיל-המחץ הנאצי. בכר לא היה איש כלכלה והוכחה לכך שניהל את המשא-ומתן הפוליטי בשווייץ ומונה למפקד מח"גות-הריכוז היהודיים. כאחד מסגניו של הימלר הוא פושע מלחמה לא פחות מ"אייכמן. את המשחק ששיחק עם קסטנר, שיחק למען האינטרסים הגרמניים. הוא לקח אתו את קסטנר להיות נוכח בשעת מתן צו"הכניעה במחנות ברגן בלזון ו"טרנינגשטאט לצורך אליבא. הוא לא שיפר את מצב היהודים ביתר המחנות. דינו כדון גדולי פושע-המלחמה הנאצים.

הסבר קסטנר

כפי שהוא משתקד
מתוך קו עדותו

זו היתה העצה הטובה ביותר, כי ה"גרמנים בין כה עקבו אחריו.

זו היתה חובתו כי היינו ביצעם פעו"ל ת ההצלה. למרות שידענו שאם נספר על המצב לגולדשטיין הוא יסגיר את עצ"מו. במצב האכזרי ההוא היינו צריכים לעשות כן.

הייתי עסוק בעניינים פוליטיים ולא יכולתי לטפל באופן אישי בעניין חנה. אופנבאך היה איש נאמן. חנה היתה מר"גלת בריטית והיה מסוכן להתערב לטוב"תה באופן פעיל מדי. ביתי היה פתוח ל"כל יהודי, ואם אמא לא באה אלי, סימן שלא חיפשה אותי.

הכל היה אבוד. עשיתי מה שאפשר היה להציל, לפחות 388. מובן שלקחתי את בני משפחתי. זה היה הרע במיעוטו. כל אדם במצבי היה עושה כמובן. אלמ"ל פועלתי גם ה"388 היו מושמדים. לא העברתי את פקודת ההתנגדות כי לא היה סיכוי להתנגדות. נהגתי במדיניות מע"שית. בזכותי חיים עוד 383 יהודים. אם היתר הושמדו — לא אני אשם בכך, אלא הנאצים.

בכר היה שונה מיתר הנאצים. הוא עזר לי במו"מ להצלת יהודים ופעם גם מנע אסון גדול, כשהסתיר יהודים ופעם גם עזר שהמשא-ומתן לא מתקדם. עשינו מאמצים משותפים שהיו מנוגדים לקו של אייכמן והיטלר, לא יכולתי להתעלם מן העובדות הללו ביחסי אל האיש.

על פי השתדלותי ובפקודת הימלר העביר בכר את מחנות הריכוז בברגן בלזון ובטרנינגשטאט לבעלות-הברית. מצב היהודים ביתר המחנות לא שופר. אינני יודע למה בכר לקח אותי אתו, כשמסר את הפקודות למפקדי מחנות-הריכוז ל"הכנע לבעלות-הברית. ייתכן מפני שבי"קשתי זאת. בתפקידו בהונגריה עסק בכר בעניינים כלכליים. משמיד היהודים היה אייכמן.

סיפור העובדות

לפי עדותו של קסטנר
כעד התביעה במשפט

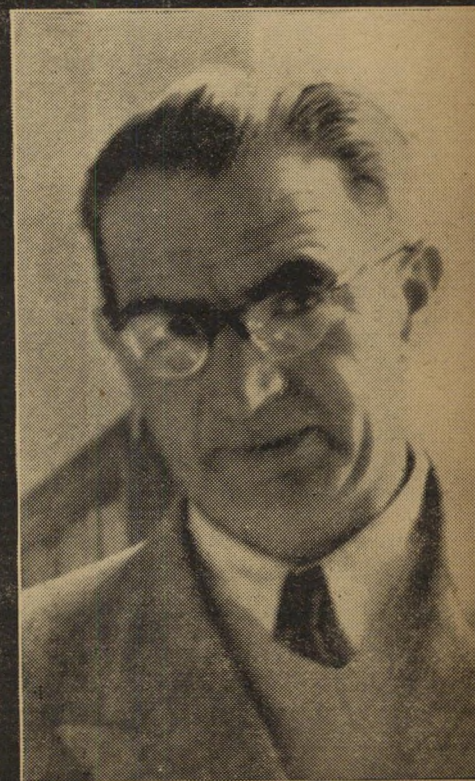
יעצנו לצנחן פלגי שהגיע ל"הונגריה מארץ ישראל לארגון התנגדות ולהעביר ידיעות ל"בריטים, שיתמסר לידי הגרמנים.

פלגי ישב במאסר. פרץ גודר"שטיוק, הצנחן השני הסתתר ב"מחבוא שסידרנו לו. עזרו אותי ואת חברי הוועדה של. איימו עלינו שיהרגו את פלגי ואותנו אם גולדשטיין לא יסגיר עצמו. ביקשנו שישחררונו למס"פר שעות. הלכנו אליו. מסרנו את הדבר להכרעתו. הוא הח"לט להסגיר עצמו. הלכנו אתו למרכז הבולשת. אנו שוחררנו והוא נעצר, הוצא להורג.

הצנחנות השלישית, חנה סגש, היתה במאסר בהונגריה. ידעתי על מאסרה החל ממצבית ארגו"מ 44. מסרתי את הטיפול ב"ענינה למר אופנבאך. הוא מינה סניגור. אינני זוכר את שמו. אינני יודע אם הסניגור שוחח עם חנה. לא שאלתי מה חנה מסרה לעו"ד עבורנו. לא שאלתי מה היא מוסרת על מצבה. לא שאלתי אם מענים אותה. לא ידעתי מהיו הסניגור, למרות שאופנ"באך היה סוחר ואני הייתי עו"ד. לא התראיתי עם הסניגור. לא נפגשתי עם אמא של חנה סגש שהיתה אז בהונגריה. לא פנתי אל הצירות השווייצית שייצגה את האינטרסים הבריטיים, למרות שחנה נחשבה בריטית.

בעיר קלאוזנבורג היו 18 אלף יהודים. העיר היתה פמוכה לג"בול הרומני, וכרומניה היה מצב היהודים אז פחות או יותר בטוח. כל יהודי קלאוזנבורג גורשו לאושוויץ ושם הושמדו. ידעתי שהם מועברים להשמדה. הגרמנים רצו למנוע פניקה בג"טו כדי שהיהודים לא יברחו ולא יתנגדו. הופצו שמועות בגיטו שהיהודים מועברים למקום מכ"טחים. נתקבלה הוראה מן הא"רן לקרוא ליהודים להתנגדות. לא העברתי את ההוראה לגיטו. היה לי קשר-טלפוני עם הגיטו. דברתי עם חותני בטלפון ב"10 פעמים. במשא ומתן עם אייכמן הוסכם שמן הגיטו ייצאו 388 איש ויועברו אחר כך לח"ל. הייתי שותף להרכבת הרשימה. כשדברתי עם חותני בטלפון, לא דברתי על הרשימה. העיר קל"אוזנבורג היתה עיר-מולדתי ו"שם נמצאו כל בני-משפחתי. רוב בני-משפחתי נכללו ברשימת ה"388. כן נכללו ברשימה בני-המשפחות של יתר חברי.

קורט בכר היה מפקד המחל"ק הבלקלית של הוואפן ס. ס. בהונגריה (חיל הקרב של פלד"גות הסער הנאציות בהונגריה). למרות דרגתו כאוברשטורמב"אנדרהרר (אלוף משנה) ואחר כך סטנדרמן פיהרר (אלוף) ו"למרות קשריו ההדוקים עם הימלר, עזר לי במו"מ להצלת יהודים. אחר כך הוא שימש כ"איש כיניים. במגע-ומשא בי שווייץ עם הגוינים ונציגי של רון-בט לעניני פליטים וייצג במ"שאו"מתן זה את הימלר. מגמ"ת העיקרית במשא-ומתן הי"תה נסיון למגע עם בעלות-הבר"ית. יצירת אליבא לעצמם וס"חיסת כסף. אחר כך מונה בכר למפקד ראשי של כל מחנות-הריכוז היהודים בהונגריה וב"הונגריה.

המאבק: שני הצדדים

סיפור העובדות

לפי עדותו של קסטנר
כעד התביעה באשמתו

בנירנברג היה בכר עצור שני תיים. הואיל וכל קצין בס. ס. נחשב באופן אוטומטי לפושע מלחמה עד שלא הוכיח אחרת. חקירתי בנירנברג מיהו בכר. לי בכר לא היה משפט בנירנברג וכעבור שנתיים שוחרר. לא נקטתי יוזמה לשחררו של בכר. בנירנברג, סיפורי עליו רק פעם מים מספר לשופט החוקר ול קצינים אמריקאיים. כששוחרר קיבל מהאמריקאים תעודה הימחרת אותה, אך הועבר לבית דין גרמני לדנציפיקציה. לשם שליחתי הצהרה בשבועה המתארת את העובדות עליו. אני הושב שאני נסחתני את ההצהרה ולא סניגורו. בכר לא כי קש ממני שאעיר לטובתו, רק אשתו כתבה לי שני מכתבים בענין. הוא זוכה גם בבית הדין הזה. עכשיו הוא חופשי בגרמניה. כשכתבתי לקפן שהוא שוחרר על ידי שלטונות הכיבוש, הודות להתערבותי האישית, היה זה ניפוח והגזמה. ע' שיתני זאת כדי להסביר לקפן את רצינות הצעותיו של בכר בענין הכספים. התובע נגר גרינוולד יחליט אם להביא את ההצהרה בשבועה בנירנברג או לא.

(כבוד השופט העיר שרצוי שהעתק מ' ההצהרה יובא מגרמניה, אך לא נודע אם התובע הכללי יביא את ההעתק).

בחייתי בוונה קבלתי מנציג הצלב האדום הבינלאומי בסדן בקיה טלגרמה לבוא (קסטנר) מגיש את הטלגרמה לבית הדין משפט. באתי אליו והוא סיפר כי הגרמנים אסרו אחת מעוזי רותניו היהודיות ורוצים לאסור אותו. ביקש את התערבותי אצל בכר. פניתי לבכר ומאסרו נמ' נע. אחרי המלחמה כתב נציג זה של הצלב האדום ספר בו הוא מספר על המקרה ועל גבי הספר כתב לי הקדשה לבבית בדיו. (קסטנר מגיש את הספר לבית המשפט).

פעם הביא מוסד שקשור לי מזרחי בשיר לישראל בדרך ש' חוקיותה היתה במחלוקת. תתי שרי הספר הנוכחי, רוזנברג, פ' נה אלי, עם אחרים, כשעברתי במשרד האספקה והקיצוב לי שחרר את הבשר. בשעת המ' שאיזמת, הביעו את צערם על עיוני ההשמצה של גרינוולד ו' הציגו את התערבותם אצל גרינוולד על מנת שיתנצל ויח' זור בו. גם נוסחה הצעת התנצ' דות. חלק זה של השיחה היה פרטי אף כי התנהל במשרד.

היה בית דין כבוד של מפא"י בשעת הקונגרס הציוני הכ"ב ב' בזל. בדיו ישבו ד"ר קובובי, ציר ישראל בארגנטנה כיום, ד"ר מייז, לשעבר המנהל הכללי של משרד הבריאות, וד"ר בני ימין ווסט, מנהל בנק הפועלים. הם לא סימו את הבירור, אך מהחומר שהתברר בפניהם ה' ציאו החלטת שהוקראה על ידי שפרינצק ובה צויין כי אין כל יסוד להאשמות נגדי, וכי פעלתי בענין ההצעה במסירות נפש פעולות רבות ערך.

הסבר קסטנר

כפי שהוא משתקף
מתוך קו עדותו

הייתי זהיר בפעולותי ביחס לבכר, לא נתתי הצהרה בשבועה עד אשר לא ביררתי את כל העובדות של קורות חייו. לאחר שביררתי את כל העובדות של קורות חייו, סברתי שאני זכאי לור מר עליו את כל האמת גם אם זה יתפ' רש לטובתו, וכך גם נהגתי. לא נפגשתי עם בכר מאז שחרורו, ולא היו לנו שום עסקים משותפים. שקר שנסעתי לנירנ' ברג כדי להציל אותו. עובדה שהעדתי בנירנברג נגד פושעי מלחמה גרמניים ושימשתי שם כיועץ לקורות השמדת' הזדים. גם לו רציתי להתערב עבורו לא היתה לי השפעה כזאת. אין בידי העתק ההצהרה בשבועה וגם לא נקטתי יוזמה כדי להשיג אותה.

זוהי רק אחת מפעולותי החשובות ב' תקופה ההיא ואני מוכיח אותה על ידי מברק וספר כאחד. גרינוולד המשמיץ לפני שכתב מה שכתב מוטב היה לו ל' עיין במסמכים כאלה.

החברתי להם במפורש, שעליהם לדעת בבירור, שלא יהיה קשר להתערבותי ב' ענין הבשר לבין התנצלות גרינוולד. אני לא נקטתי כל יוזמה בענין והם הם ש' הציגו זאת.

הבירור במפא"י נעשה לפי יוזמתי. למרות שההלכתי בעולם במצפון שקט בקשתי את הבירור כדי לאפשר לחברי בתנועה לדעת את האמת. כל אדם ה' שומר על כבודו היה עושה כן. הדבר הניח את דעתי בהחלט. גם את דעת חברי. והיה זה מספיק בהחלט כדי שלא אבקש כל בירור נוסף בפני איזשהו מו' סד ציוני או ממשלתי.

הסבר תמיר

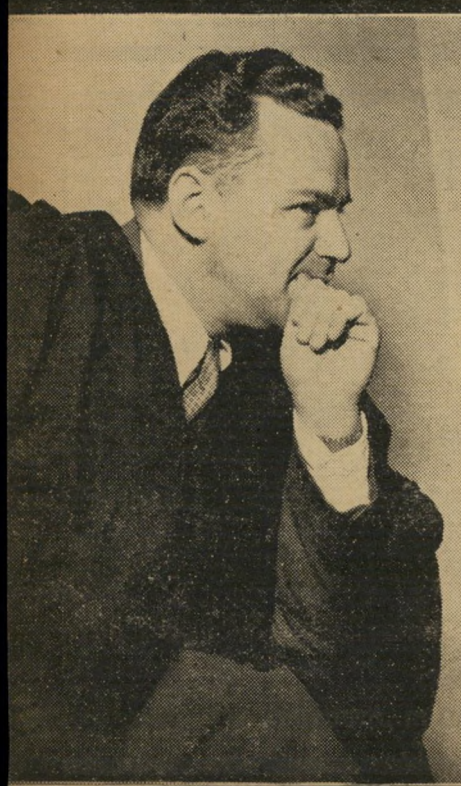
כפי שהוא משתקף
מתוך קו החקירה

קסטנר היה היועץ היחיד לעניני יהודים בנירנברג. מבחינת האנגלים והאמריקאים לא היה בכר פושע מלחמה אלא במידה שהשמיד יהודים. אם קסטנר ה' יהודי המליץ עליו, אין הם צריכים לדי' אוג ליהודים יותר מקסטנר. למרות זאת החזיקו האמריקאים את בכר שנתיים. הם שחררו אותו רק בשנת 1948, כש' התריפו יחסיהם עם רוסיה במידה המורה. קסטנר לא היה מעז לכתוב לקפן ש' בכר שוחרר בנירנברג הודות להתערבותי האישית, אילמלא היה עושה זאת. אולם קסטנר לא הסתפק בכך וכשבכר הועבר לבית דין לדנציפיקציה, שלח גם לשם הצהרה בשבועה לזכותו כדי להציל אותו משם. הוא לא העז להעיד שם, מחשש שהקטיגור בחקירת שתינוער יגלה את שיתוף הפעולה בינו ובין בכר. לא היתה לי כל סיבה לסייע לבכר באופן אקטיבי כל כך, אלא שהוא נאלץ לעשות זאת מפאת איומי בכר שהוא יגלה את שיתוף הפעולה של קסטנר עם הנאצים. אם קסטנר לא יציל אותו, קסטנר לא ימציא את ההצהרה לבית המשפט למרות הכל, כי הוא חושש מפניה.

בספר כותב נציג הצלב האדום הבינ' לאומי שה' א שלח טלגרמה לקסטנר ל' בוא מכיוון שהוא חולה ועל ידי כך שותקה עזרתו ליהודים. כשקסטנר בא אליו סיפר לו קסטנר שהגרמנים ע' מדים לעצור אותו אך הוא מנסה למנוע את רוע הגזירה. לא מחקבל על הדעת שב' סוף המלחמה העולמית כשהגרמנים היו זקוקים לצלב האדום יותר מבעלות הב' רית, הם יעצרו את נציג הצלב האדום. קסטנר אמר לנציג הצלב האדום שעומ' דים לעצור אותו ושהוא ימנע זאת על ידי בכר כחלק מפעולותיו ליצירת אליבי לו ולבכר. גם שמירת המברק הבלתי' חשוב מימי הפצצת וינה ועד עתה מוכי' זה זאת.

העובדות מדברות בעד עצמן. קסטנר הסכים להעלים טרנסאקציה של השוק ה' שחור על מנת להשתיק את גילויי גריני' חול.

קסטנר ביקש בירור במפא"י ולא ב' הסתדרות הציונית, כי הוא ידע שמפא"י תחפה על מעשיו. ההלטת בית הדין הי' תה שהענין חמור ויש להעביר את ה' דיון לישראל לבירור יסודי (העתק החד' לטה זו הוגש בבית המשפט). אף על פי כן, בהסתמכות על מכתב המלצה של ידיוקסטנר, ומתוך התכחשות אפילו להלטת בית הדין של מפא"י, הקריא מר שפרינצק החלטת טיהור על קסטנר.

העם

שנים אפס

"אין לכם היסטוריה, לכו לשחק כדורגל!" אמר המורה, באחד מספוריו המפורסמים ביותר של הזן, לתלמידיו.

הזן שעלו השבוע על מגרש הכדורגל ברמת גן, תחת שני דגלים שדמו זה לזה להפליא: שיחקו למרות שהיתה להם היסטוריה, אולי יותר מדי היסטוריה. יוון וישראל, אנטיסוכס ויהודה המכבי, שוב התמוזדו. אלא שבאלפיים ומאה השנים שעברו מאז הקרב האחרון השתפרו היוונים, ירדו הישראלים. לעומת 0:1 במישחק החשמונאים — בית סיליקוס, על אדמת ישראל, ממנו נבע חג החנוכה, ספגו הישראלים הפעם 2:0.

פרי מאוחר. אחת הסיבות לסיבוב הזה היה השתדלותם של היוונים להנהיג בישראל את פולחן הספורט, הקמת איצטדיון בארץ ועריכת תחרויות גדולות, כשחזרו ה"יוונים השבוע יכלו להיווכח כי במאוחר נשא מאמצם פרי: האיצטדיון הרמת גני עולה על זה של עיר בירתם, אתונה (שמספר אוכלוסייתה גדול ממספר תושבי תל-אביב), רבבות חובבי ספורט נהרו לראות את מישחקם.

היה זה מעמד שסימל יותר מאלף ספרים את השינוי העצום שחל בסבב העם בדור האחרון: ההתרגשות לקראת המישחק הינילאומי עלתה בהרבה על התענינות ההמונים בשביבתו של גיבש לשלטון במצרים אספקת הנשק לערבים ושאר המאורעות הפחות מרתקים של השבוע.

ממשלה

סתם חבר כנסת

עם הגיע הידיעות הראשונות על המאורעות בארצות השכנות, סוריה ומצרים, הרגיש שר הבטחון החוש, פנחס לבון, בכל נטל האחריות הכבדה הרובצת עליו, שיכנע את קודמו, דוד בן גוריון, לעזוב לשעות מספר את שדה-בוקר, לעלות לתל-אביב, להתיעצות אתו ועם הרמטכ"ל.

בהתיעצות מסרו שני האחראים לבטחון המדינה דין וחשבון מפורט על המצב בסוריה ובמצרים. בי. גיי, ניצל את ההזדמנות, הסתמך על העובדה שאין הוא נושא בכל אחריות למדיניות הבטחון, הציע כמה הצעות מרחיקות לכת.

תוכנון של הצעות אלה לא נתפרסם ברבים, נשאר בגדר סוד אפילו לגבי רבים משרי הממשלה וחברי הכנסת; אולם הוא הגיע אל חוגים זרים, בעלי אוזניים וידיים ארוכות: 36 שעות לאחר אותה התיעצות הגיש מיופה הכוח האמריקאי בישראל אזהרה לממשלה החוק, "לבל יסתבך בפעולות הרפתקניות".

* שני הדגלים 'נושאים' פסים כחולים על רקע לבן. במקום מגן-דוד כחול נושא ה' דגל היווני צלב כחול בפיתו העליונה.

אזהרה מיותרת. מסתבר שהאזהרה האמריקאית היתה מיותרת. כאשר הוגשו הצעותיו של בי. גיי, לישיבה מיוחדת של ממשלת ישראל, נתקלו בהתנגדות עזה. שרי הצ"כ טענו שההצעות חסרות כל אחריות ורצינות, באות רק להאדיר את שמו של בן גוריון, להבליט את "פחדנותה" של הממשלה. אחד משרי הממשלה מחה גמירות על שלבון התיעץ בעניין כה חשוב עם אדם ה"נמצא מחוץ למסגרת הממשלה, מבלי לקבל יפוי-כוח מחבריו לממשלה. שרת נעלב על שלא הוזמן לשיחה עם בי. גיי, שתק, לא השתתף בדיונים.

התוצאה: בשעת ההצבעה הורדו הצעות בי. גיי. מעל סדר היום ברוב-קולות מוחלט; אולם הן עוררו אחת מסיעות האופוזיציה להתחיל על הגשת שאילתא לשר הבטחון בעניין ההתיעצויות הבטחוניות עם סתם חבר כנסת, המריצו את ראש הממשלה הנוכחי, משה שרת, לדרוש יותר יוזמה עצמית של

משה שרת בכנסת *
טינה משותפת אינה מספקת

פעולות המוגדרות לקו המדיני של ארצות הברית, ביחוד לא במרחב התיכון, שחול להיות איזורה-השפעה צרפתי זה מכבר. התוצאה היתה ברורה מראש: תכניתו של שרת שבקה חיים מיד לאחר שיצאה לאוויר העולם.

מדיניות

מחלת השיכחה

בישיבת הממשלה התחפה שנערכה בשבוע שעבר בתל-אביב ודנה במצב הבטחון, לאור שורת המהפכות בסוריה ובמצרים, ריחף צל כבד. היה זה צילו של ראש הממשלה ושר הבטחון לשעבר, דוד בן גוריון, שעלה לתל-אביב משרה בוקר, הציע לשר הבטחון הנוכחי, פנחס לבון, כמה וכמה הצעות מפתיעות בשטח המדיניות הבטחונית (ראה לעיל).

בניגוד להצעותיו הבטחוניות של בן גור

יון (אשר תוכנון נשמר בסוד), העלה ראש הממשלה ושר החוץ הנוכחי, משה שרת, הצ"כ מרחיקה לכת, משלו: על ישראל לפעול במשותף עם צרפת, נגד תוכנית האחדות הערבית והסיוע הצבאי האמריקאי לפאקסטאן, העלול להפוך למקור לא אכזב של אספקת נשק למדינות-ערב.

הדיפלומטים הישראליים, בתוכם גם ציר ישראל בצרפת, הגיחו שצרפת כועסת על הליגה הערבית בגלל התערבותה בענייני מרוקו הצרפתיים, הם הגיעו לכסקנה שיש מקום להתקשרות עם צרפת על בסיס הטינה המשותפת.

מיתת הטופה. אולם כאן באה לידי גיי לוי מחלת השיכחה הכרונית של אנשי משרד החוץ. הם שכחו שהתקשרות עם צרפת פירושה התקשרות נגד עמי-אסיה ואפריקה הש.אפים לחירות, בעד אינטרסים קולוניאליים. כן שכחו הם את העובדה החשובה יותר מכל: הצרפתים לא יוכלו להרשות לעצמם

אולם גם העובדים המקורבים ביותר לא ידעו מה עושה רעיית הנשיא בחלק הנסתר של יום-עבודתה, בו הסתגרה בחדרה עם מזכירתה הפרטית משך שעות רצופות, שהופרצו מדי פעם על ידי הזמנת כוסות מיץ עגבניות.

רק השבוע, כשמסר שליח מבית הנשיא להוצאת הספרים המפא"י, עיירות, כתב-יד רב-דפים, נתגלה עיסוקה של רחל בן-צבי בחלקו הגיכר של יום עבודתה: כתיבת זכרונותיה, שאת כרכם הראשון מסרה לדפוס, אותם היא מסיימת בפגישת אגרונומית צעיר, רה, בגורת נסיון הצרפתיים, בשם רחל ינאית, עם סטודנט-משפטים ארצישראלי בקושטא, בשם יצחק בן-צבי.

עתונות

עצה ליועץ

שמעון הורן, היועץ הכלכלי של משרד האוצר, הצעיר המספם וחום השיער, משרת תיך ללא ספק על סוג האנשים, אשר מזלם הרע רודף אחריהם בכל מקום. אך שככה הסערה הציבורית שקמה בעקבות גילוייו של עתונאי זריו על 12 אלף הלירות שהקציב משרד האוצר להורן, כדי לאפשר לו לקנות דירה מפוארת בירושלים (העולם הזה 849); והנה נקשר שמו של הורן בפרשה חדשה המפיצה על סביבותיה ריחות חרי"פים של צבע-דפוס.

הפרשה החלה עוד באוקטובר 1953, כאשר נערך בירושלים כינוס פעילי המגזית ה"מאוחדת. לרגל הכינוס הוציא משרד האוצר חוברת בשפה האנגלית בשם תכניות ונתונים, בה כונסו תכניות השונות של הממשלה לפיתוח הארץ.

נראה כי לאותה חוברת היתה תפוצה גדולה (היא חולקה חנם אין כסף), היות ומשרד האוצר הוציא אותה לאחרונה במהדורה שנייה, מתוקנת. אחד התיקונים הבולטים: בעוד שמחברי המהדורה הראשונה הצניעו לכת, שמרו על אלמנטים, מופיע בראש המהדורה השנייה שמו של אדם אחד — שמעון הורן.

תגובה חריפה. מובן מאליו שהבדל כה מוזר בין שתי המהדורות לא היה יכול להישאר ללא תגובה; והתגובה לא אחרה לבוא: ביום ראשון בשבוע פירסם אורח ישראל חד-עין שהסתפק בחתימה בראשי תיבות "א.ק.", מכתב חריף על דפי הארץ, בו נדונה פרשת החוברת הממשלתית לפרטי פרטיה.

כתב א. ק.: "רק צניעות היוצאת מגדר הרגיל ורגש של חובה הגובל בהקרבה עצמית, יכלו להניע אישיות כמר שמעון הורן לתת שמו לחוברת ממשלתית זאת, שהיא אחד הפרסומים הקולקלים ביותר שיצאו אי פעם ממשרד ממשלתי — ובזאת לא הגדתי החצי. חוברת זאת חוברת למען גניבת דעתם של יהודי-אמריקה, עשירי-הדולארים... משום כן נדחסו לתוך החוברת, ללא אכזרה וללא שיטה, כל התוכניות, כל התחלומות וכל ארמונות האחר, אשר במגירות שולחנותיה-כתיבה של המשרדים והמוסדות".

הוסיף הכותב האלמוני: "חוברת זאת אינה עשויה להעלות את קרנה של הממשלה, ועל אחת כמה וכמה לא את קרנו של מר הורן, שום איש בעל שכל ישר לא היה נותן, איפוא, את שמו לחוברת זאת, כדי להתפאר או להתבלט בה. הנפוץ הוא: מר הורן הת' נוב לשמש כשעיר לעזאזל, בעד חטאי אחרים, אם רצונו להציל את שמו... יחבר ב' עתיד דבר רציני יותר, חתום בשמו".

אולם כאן לא העריך א. ק. את מידת ה'פטריוטיות' של שמעון הורן. למוקיריו לא היה ספק שגם בעתיד יוסיף להקריב את עצמו, יחתום על מסמכים רשמיים של משרד האוצר.

מפלגות

שיכון קבע

"כולנו גוייסנו לכל החיים משורה ישחרר רק המוות." כשעלה יצחק אולר (49) עם אשתו גניה ארצה בשנת 1950, מרומניה, ידע רק מלים ספורות בעברית: שלום, תודה, הסתדרות. עוד בהיותו בבית-העולים, נתניה, נכנס אל לשכת ההסתדרות, נתקבל כחבר, שם את ה'פנקס האדם בכיסו אמר: "תודה, שלום" ויצא לחפש עבודה.

כעבור זמן מה שמע אולר שההסתדרות עומדת לכוון שיכון לחבריה באבן-יהודה, ליד נתניה. הוא בא להודיע ככה עולה הדבר.

"מה לעשות, זה מושך יותר קהל..."

חלום בלהות

לעתים קרובות אני סובל מחלומות בלהות. זה בא אצלי בתור תנובה נגידת למציאות. אז אתמול היו בחירות! ברחובות היו כרוזים. ככרוז אחד היה כתוב: הצביעו בעד X! מי גרם לאינפלציה? — אנחנו! מי גרם לשטפונו? — אנחנו! ומי הביא את המגפה השחורה? — רק אנחנו ואפסנו עוד! הצביעו X!

והכרוז של W אמר: אורחים, טינופת, הצביעו W ולא — זמכם בראשכם! מי אבי השחיתות? — W מי שרף את בית היתומים? — W! ומי בשם השטן הטביע בים את שארית תקוותנו — אם לא W? כי מוכר כסאות הכי בול? — רק W הצביעו W ווי.

רק למפגנת O לא היה כסף, או הם כתבו כרוז כפון: הצביעו O. אנחנו הכי חזירים.

אבל זה, כאמור, היה חלום בלהות. זה כלום נגד החלומות הטובים שאני חולם לפעמים. האמת היא הנשק הנורא ביותר. אפשר להשתמש בנשק חם, בנשק קר, בנשק מוסר. אפשר להשמיד, לזנוח, להעליף, להטיל זוהמה, לזרוע שקרים נעצבים, להפוך את הלכן לשחור ולזהיר, לחלל כל קורש ולהניד "ידי לא שפכו את הדם." אני מודה שכל אלה הם מיני נשק יעילים ביותר ואני ממליץ עליהם לכל מי שעניינו להצלתה. אבל אין נשק נורא כמו האמת. אם אתה הולך ואומר את האמת לאנשים, את האמת הערומה והאכזרית ללא כחל וסרק, זה כמו להטיל פצצה אטומית.

תרגו לי להביא לכם דוגמה. היה לי חבר אחד, שהחליט מתוך יאוש לבחור בנשק הקיצוני הזה. אז הוא התחיל ללכת מבית לבית ולזהיר את האמת. בהתחלה לא היתה לו הצלחה גדולה. חשבו שהוא עתונאי או משהו כזה. אבל זה היה רק בהתחלה. בסוף תפסו אותו, הוציאו לו את המעים ותלו אותו ברגלים עד שנפח את נשמתו. אחר כך השליכו את גופתו לים, שם היא צפה כמו האמת על פני ההיסטוריה. וזה מוכיח, כמו שאמרתי, שהאמת היא הנשק הנורא ביותר.

היא לא רצתה לעזוב את בניין בית ה"משפט. היא בכתה מרות, התחננה לפני ה"שוטרים שיקשו מן השופט לבטל את גזר דינו; אולם כחוליה המדים הכל"יכולים היו הפעם חסרי אונים כתינוקות.

יום יום הופיעה לטיפה לפני השוטרים, צעקה, בכתה, התחננה: "אין לי מה לאכול. אין לי עבודה. הילדות מבקשות לחם. מה אתן להן?" השוטרים לא יכלו להשיב על טענותיה, לקחו אותה ואת הילדות למנוון כמון, כיבדו אותן בתה ועוגות.

השבוע חזרה לטיפה לבניין בית המשפט, שבה לשטוח את תחינותיה לרגלי השוטרים והפקידים — הפעם בשקט. היא השתנתה: שערותיה היו פרוצות כתמיד, אך היא רותה והתחירה. היה נראה לעין שהיא רעבה ללחם. מראה האם האומללה ויעוץ את כל באי המקום, עורר מספר שוטרים ופקידים לפתוח בפעולה נמרצת: לפנות במכתב אל נשיא המדינה — אביו מגינו של כל ילד בישראל — לבקשו לחון את דוד כהן, להתחיר אל שתי בנותיו הקטנות. אמר פקיד אחד חתיק: "טוב! האיש הפקיד ילד אחד, אך המדינה מפקירה עוד שני ילדים." לטיפה מחכה עדיין לתשובה.

עולים

הסתנות פנימית

השעה היתה שלוש לפנות בוקר. מכונת הדקטו ירוקה, מודל 1954, דהרה בתוך

הארץ

אלמנה עדינה, בת 40, בעלת דירה פרטית, בעלת בית חרושת לחיות (ידיעות אחרונות).

מרכיב דן, צה"ל

וגם טיפן לתעשיית ילדים?

40 קציני צבא נאסרו במחנה עב"סיה, לאחר שניסו לשווא לערוך מרד נגד עבדול נאצר, ולהחזיר את מוחמד נגיב המנוח אל השלטון (הצופה).

מאיר כהן, ירושלים

טוב האיה המת מן הכלב החי. ארוני היושב ראש, חברי הכנסת הנחמדים! (ידיעות אחרונות).

זאב שוליונגי, תל אביב

וראש הממשלה פשוט בבוהלה!

רונה נתגלה שיש לי גידול במוח ולכן רוצה היא להיפטר ממני.

השניים ניגשו לבית הדין הרבני בלחיית גיסתה של ליוה והלה החליט שהפרוצדורה במקרה זה תהיה כרגיל: על הזוג לדרת לקר מה התחנות, לקבל טפסים המופנים ללש"כת הסעי, החייבת לחזות דעתה בקשר לגורל הילדים.

כשישבו על הספסל, חיכו לתורם לקבל טפסים אלה, פנה הבעל לפתע לגיטה בבקשה לסור הצידה, כייוון שברצונו ללחוש סוד לאשתו. הגיטה, שבכל זאת חשדה במשהו, לא יכלה לסרב לבקשה זאת.

כעבור דקות מספר נשמעו צעקות אשה ב"מסדרון. הנוכחים שבתחילה לא שמו לב לכך, מתוך הרגל, ראו לפתע את ליוה קורסת ארצה בשלולית דם, שקלח מבטנה.

הגוסר, שהזעק למקום, לא הוכרח להש"תמש בכוח: "אני לא בורה. קראו למשטרה," אמר הבעל הצנום בשלוה גמרה.

עוד באותו ערב מתה ליוה בפצעה בבית החולים והבעל, נשאר עצור באשמת רצח. טען הוא להגנתו: "היא הביאה את הסכין וניסתה לדקור אותי. ניסיתי רק להתגונן." את אשר אירע באמת יברר בקרוב בית דין. אך הפעם לא יהיה זה בית דין רבני.

תולדות

מכתב לאבא

כאשר חרץ שופט השלום חיים זוהר, הי"ד, את דוד כהן (30) לחצי שנה מאסר, התייחס רק בעבירתו החמורה של דוד: עזיבתו את בנו הקטן, ציון (8), שנולד לו מאשתו הראשונה (הנולד הזה 1853).

דוד גרש את הילד מביתו הקטן, החבוי בין סמטאות יפוי, לא נתן לו אוכל, לא קנה לו בגד. ציון היה נאלץ לבנות לו סוכת קרשים קטנה בחצר, כדי להסתתר מפני ה"גשם השוטף, לגנוב לחם, כדי להתקיים. הי"ד שבנים הועיקו את המשטרה, וכאשר נעצר דוד והושם בכלא, העביר המוסד לעזרה סוציאלית את ציון לקיבוץ בעמק.

השוטרים לא עזרו. כאשר הסיצה מכונת משטרה ירוקה את דוד לבית הסוהר, עמדה על המדרכה, לפני בית המשפט, אשה נמוכה, פרוצת שיער ולידה שתי תינוקות: רחל היפהפיה (3) ולאה (1). היתה זאת לטיפה, אשתו השנייה של דוד, עולה חדשה מטוניס.

משה (אשר שמו נשמר בסוד) מסרטן הקיבה. רק ניתוח היה מסוגל להוכיח זאת בבטחון. אולם שלוש שנים של כאבים חזקים בקיבה וכאבי ראש בלתי פוסקים שיכנעו את כולם, כולל משה, שהאיש נגוע במחלה אנושה. מצבו החומרי של החולה היה אף הוא בכל דע. באחד הימים אול הלחם בביתו, והוא היה נאלץ להסתפק ב"20 גראם שום, במקום ארוחת צהריים. היה זה היום המ"א אורש ביותר בחייו: ברגע בו כילה לאכול את השום, הירפו ממנו הכאבים. הוא ניצל את ההזדמנות, עבר לדיאטה של שום" (עד 50 גראם ליום), השיג תוצאות מפליאיות: תוך שלושה חודשים נעלמו כאבי הראש והקיבה כלא היו.

תשובה קצרה: טשה עקב בעניין אחרי שיפור מצבו בריאותו של קרובו, כתב מכתב ארוך למכון וייצמן, בו תיאר את התרופה החדשה. אולם התשובה שניתנה לו היתה קצרה ובלתי משתמעת לשני פנים: לתגלית אין כל חשיבות מדעית. מוסדות רפואיים שונים בארצות הברית קיבלו אף הם מכתבים ממה: אבל דומה היה כי הם קשרו עליו קשר, החליטו לת"מוך בדעתו של מכון וייצמן. התשובה הק"צרה והמשמחת היחידה הגיעה אל משה פורקדי ביום הששי שעבר: האגוד הר"פואי האמריקאי הודיע לו שפרטי תגליתו יובאו לידיעתם של אנשי המדע החוקרים את מחלת הסרטן.

ביום ראשון בבוקר הופיע משה בכשרונו, כולו זוהר משמחה; אולם הוא לא סיפר לחבריו על המכתב שקיבל. אפשר שהוא חשש שהם ינסו לכבד אותו במרק"סרטנים מתובל בשום; ואפשר שהוא החליט לשמור לעצמו את כל מתיקות הידיעה על לואי פאסטר חדש שקם בישראל.

פנעים

גמ לצח

ההמולה והצעקות במשרדי הרבנות החיפ"אית לא היו שונות באותו יום גשום השבוע, מאשר בימים אחרים.

באחד הפרוורורים בקומה הראשונה, על ספסל עץ ישי, ישבו זוג — בעל ואשה —

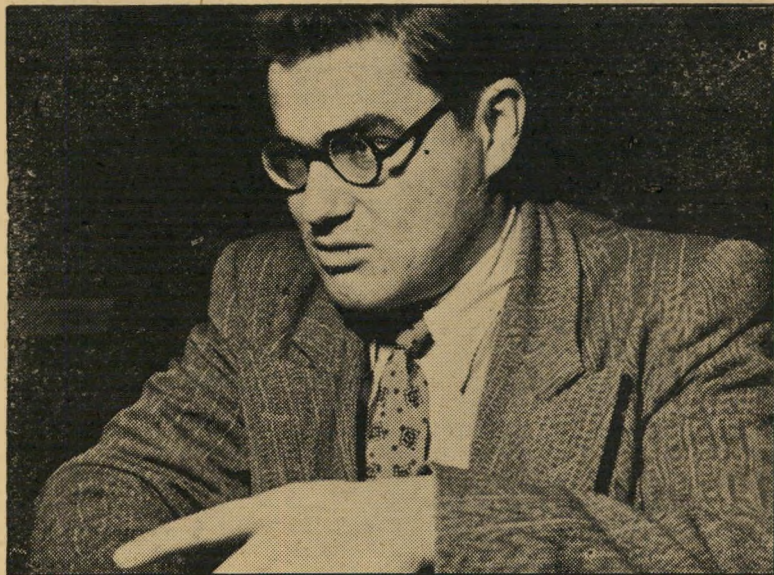
הדבר עלה 1020 ל"י. אדלר שילם 440 ל"י. חתם על החוזה, במקום בו אמרו לו לחתום. קיבל הלואה בסך 580 ל"י, עזב את המעברה ונכנס לגור בדירתו החדשה, המורכבת מתדר אחד, פרודור, חדרי נוחות ומטבח.

הדירה לא תוחזר. והנה הגיעו זמנים קשים: בין אדלר וההסתדרות פרץ סכסוך והוא הוזמן להופיע לפני בית דין פנימי, מור"כב משלושה שופטים. השופטים אמרו לאדלר משהו בעברית, אך הוא הבין רק מלה אחת: "הסתדרות". רק כשתרגמו לו לאידיש, הבין שהוציאו או"תו מן ההסתדרות. הוא רצה לערער על פסק הדין אך שלושת השופטים כבר הס"תלקו. אדלר משך בכתפיו, הסתפק באמירת שלום.

כעבור ימים מספר קיבל אדלר מכתב מחב"רת נוח העובד, ממנה קנה את דירתו. החב"רה הודיעה לו שלפי סעיף 1 של החוזה עליו להחזיר את הדירה לרשותה. אדלר נדהם: כל התשלומים שלו היו ב"סדר עד לחודש האחרון. הוא רץ למשרד לברר את פירושו של סעיף 1.

בסעיף 1 נאמר: "המשטכן מצהיר שהוא חבר ההסתדרות הכללית של העובדים ה"עבריים בארץ ישראל, וכי ידוע לו, והוא מסכים, שיציאתו או הוצאתו מן ההסתדרות נחשבת כהפדת חוזה זה."

אדלר אמר שזה לא היה ידוע לו ושהוא אינו מסכים. ידוע לו רק שהוא חתם על ה"חוזה, שילם כסף, ואיש לא הסביר לו שהוא צריך להיות קשור בשרשרת להסתדרות עד סוף ימיו, אם אין ברצונו למצוא את עצמו ברחוב יחד עם בני משפחתו. הוא חבט ב"דלת ויצא, הפעם לא אמר אפילו: "שלום". טען אדלר: "לא הסבירו לי כלום כשהת"תימו א. תי, רק הסתכלו ככה כסף אני מש"

פקיד משה קורקדי שום, על שום מה?

לם. לו היו מסבירים לי, לא הייתי חותם עלולא הוציאו הגה מפייה; הם לא היו פנים החוזה בכלל. לפתח כל יום שיוקרו אותי מההסתדרות ומהבית? לא, תודה. הסעיף הזה נוגד לעיקרון של ח.פ.ש בני אדם. לא אעזוב את דירתי, אפילו אם יהיה 101 סעי' פים כאלה!"

השבוע קיבל אדלר עוד מכתב — הפעם מבית משפט השלום, תל אביב: חברת נוח"הטובד תבעה אותו לדין. אולם הוא לא הר"פיע — באותו יום נולד לו בן.

דעות

סרטן מתוכנן

משה קורקדי (28) בא מתורכיה לישראל בהיותו בן 10. מעולם לא היו לו כל שאיפות מיוחדות. הוא הסתפק בחיים שקטים, עבודה חגוגית במשרדי מסימותורות, בילוי בחברת נערתו; ואף על פי כן הוא משוכנע שהוא מצא את הדבר המבוקש ביותר משני עברי מסך הברזל: את התרופה למחלת הסרטן.

לעולם לא יודע אם אמנם סבל קרובו של

* דבר המוזכר בגמרא: "חמישה דברים נאמרו בשום: ...הורג כנים שבבני המעיים." בבא קמא פ"ב.

הגבר האמיתי היה, מה שהוא ברוב המקרים: נשוי. אלא שלרוע מזלה של לולו יהיה הוא נשוי לחברתה הטובה של לולו, גינה.

* מקור השם במלה הערבית "בזואית" מן ה"שפיר" שפירושם התועים במדבר.

המחבר געה בצחוק

מזל מיוחד היה לשר המסחר והתעשייה פריץ ברנשטיין. בשכבו במיטתו שמע ברדיו שהוא פתח לפני כמה דקות תערוכה מסחרית חיפאית. ההסבר: עיריית חיפה מיירה לפרסם את התערוכה, עמדה על כך שדבר הפתיחה ישודר לפני התחלתה, לא ציפתה שהשר יחלה ברגע האחרון.

מזל דומה היה לעזריה (ה. עזריה) רפפורט, השחקן המושך בעט, שהודיע במעריבו, כי בליל-שבת האחרון התקיימה בחיפה הצגת הבכורה החשאית של הפאנז טומימה של שיקה אוסר. עזריה היה בטוח שכך צריך להיות, לא לקח בחשבון שמסכת בות טכניו בוטלה ההצגה-החורגת, שלא נתקיימה כלל.

כאשר הוזמן עתונאי אחר, אפרים (שמו הולך לפניו) קישון, ההומוריסט השנון, לי הצגת הבכורה של המחזה שלו, אתה מספר לי? בתיאטרון החטאטא, נשאל לסיבת פרצי הצחוק האדירים, שבקעו מפיו עם סיום כל מערכה. השיב הוא בפשטות: "זה מצחיק אותי".

לא צחק כלל שחקן-הקולנוע מארדון (חשמלית ששמה חשוקה) בראדני, בעל הפרצוף החתולי וההתנהגות הבלתי-מלוטשת, שעזב את הוליבוד באופן פתאומי, נסע להתייעץ עם פסיכיאטר מפורסם בניו-יורק. הסיבה: חברת מג.מ. הובעת ממנו פיצויים בסך שני מיליון דולר על הפרת חוזה.

מאושרת יותר מבראדני כוכבת-הקולנוע האמריקאית ג'ינה (פחפחות הלילה) לולר בריגידה, השחקנית, בעלת הגיגיה ה"קלאסיות", המצפה לתינוק, מתעקשת להיניק אותו בעצמה. טוענת היא: "גם האיילה מניקה את העופר, והדבר אינו משחית את גיורתה".

שואף אל האושר גם שמעון פינקל, שחקן הבימה, דליל-השיער וגבה-המצח, שחלה לאחרונה בהצטננות. ליד מטתו מונח ספר כיס אנגלי: כיצד לחדול מלדאוג ולהתחיל לחיות, מאת דייל קארנגי.

הזמר עבד קשות

אחרי שראש-עיריית בני-ברק המתפטר, יצחק גרשטנקורן, חזר בו מהחלטת התפטרותו, האיצו בו מקורביו לחזור בו מהחלטה אחרת: להתיר לאשתו לקבל את פרס הילודה (100 ל"י), המגיע לה עבור לידת ששה בנים וארבע בנות, על מנת שתתרום אותו למטרות צדקה.

ראש-עיר אחר לשעבר, ויליאם אור-ווייר, ראש עיריית ניו-יורק שהשתקע ב"מקסיקו", לאחר שנתגלו קשריו עם העולם התחתון הניו-יורקי, עבר בשבוע שעבר את הגבול, דרך ביקור חטוף במיאמי, פלורידה, אמר לעתונאים באנחה מלאת-געגועים: "חבל שאיני יכול להמשיך בדרכי צפונה ולבקר בברודוויי האהובה עלי".

פחות מחבב את ברודוויי הזמר הישראלי שמשון בר-נר, עמוק הקול, שהגיע ל"אוצות הברית, לפי השמועה, כמהגר. גילה סטודנט ישראלי השוהה בניו-יורק: "בר-נר גוי לא מצא עבודה במועדוני-הלילה של ברודוויי, נאלץ לעבוד בלילות כטלפוניסט".

אכזבה דומה נחלה באוצות-הברית גם יעקב ("קובי") שרת, בנו של ראש ה"ממשלה ושר החוץ הישראלי, משה שרת, המשתלם בניו-יורק מטעם משרד-הבטחון. כתב הוא לידיו, שביקשו ממנו לשלוח להם חפצים שונים: "הנחתי, כמו כל ישראלי אחר, כי באוצות-הברית לא קיימות כל בעיות כספיות; אולם מיד עם בואי לכאן נתברר לי שעלי לחשב כל פרוטה ופרוטה, לחיות בצמצום גדול מזה שבישראל".

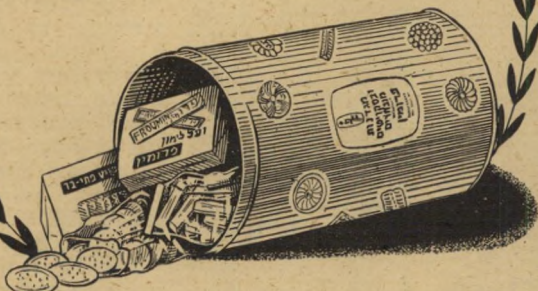
לא אוכזב כלל מאיר (החייזר האמיתי שווייץ), מרגלית, שחקן תיאטרון אהל, בעל העיניים הקטנות והחיוך החביב, שהכריז באוזני כל יושבי כסית כי החתולה שלו, קארולו, מצפה לביקור החסידה. אמר הוא בהתפעלות: "אני מקוה להרחיב את חוג החתולים האהובים עלי".

אמנית אחרת הידועה בחיבתה לחתולים איממה סומאק, הזמרת בת פרו, בעלת הקול המופלא המשתרע מסופראנו גבוה עד לבאריטון נשי עמוק, הגיבה בצחוק על הצעות מושכות שקיבלה מבתי-אופרה גדולים. אמרה היא: "מוטב לי לעבוד במשכורת גדולה במועדוני לילה, מאשר לצלול בתהום הנשייה על במת האופרה".

מתהום הנשייה עלה השבוע קצין משטרת הגבולות הישראלית דוד טריפוס, גיבור המשפט נגד גרשון ריטוב (העולם הזה 687), אשר ניסה לעצור צלמית-תונות, שרצו ל"צלמה בשעת משחק הכדורגל ישראל-יוון, ש"

משלוח מנות אידיאלי

במלאות 30 שנה להוסד מפעלנו ולרגל פתיחת ביהמ"ר החדש שלנו בבני-ברק אנו שמחים להניש לקהל לקוחותינו ארויות יוכל מפוארת עם מבחר של בוסקוויט, ופלים ומנדנות מטיב תוצרתנו, בכמות מצומצמת, וכל הקודם זוכה.

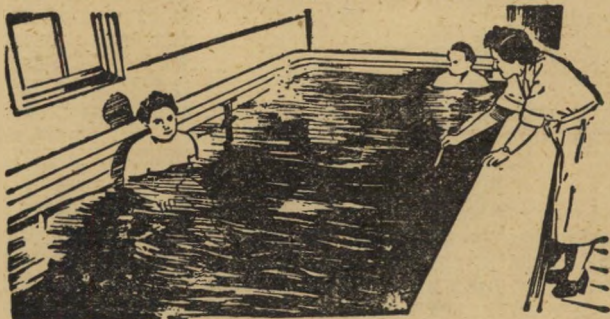

ל פרומין ובניו בע"מ

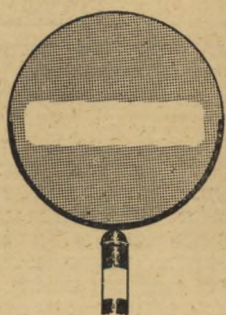
ירושלים - בני-ברק

ח ד ו ז ת ע ש י ת ב י ס ק ו ו י ט י מ י ס . ו א פ ל י מ י ס ו מ ג ד נ ו ת

רפא" - 103 - טלפון 24495
רח' שלמה המלך 103, תל-אביב

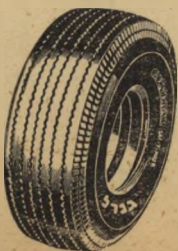
בריכת מיי-מרפא חמים. חבישות בוך "FANGO"

אין כניסה

אפילו לא לכלי רכב המצוידים בצמיגים המעולים של

ג'נרל

מצלחות

מכשירי-עזר וחמרי צלום
קונים - מוכרים
ומחליפים
בהדרכה מקצועית
רק אצל המומחים

מטרופוט

18 רח. אלנבי תל-אביב

צינקוגרפיה

. רינדזונסקי

ג'נרל

קו - רשת - צבעים

נ ש פ ו ר נ י ס
מ ו צ ל ה
עם תקליטים מובחרים בלבד
תקליטי תוצרת הארץ
חדשים ביותר
להשיג במספר בלתי מוגבל

מבחר עשיר של
תקליטים רגילים
ו-לונג-פלי

סימפאניה

בע"מ
תל-אביב רח' בן יהודה 29

בית ספר לשפות
"קדימה"

תל-אביב, בן-יהודה 74,
טל' 20314.

בימים א', ב' (14, 15 למרץ) ייפתחו
קורסים חדשים כדלהלן:
אנגלית

למתחילים: מ"9-10 בבוקר, 5-6, 9-10 בערב;
למתקדמים ולמשתלמים: בכל שעות הבוקר והערב;
לתלמידי בתי"ס מתחילים ומתקדמים:
מ"3-4, 4-5 אחה"צ.

צרפתית

לתלמידי בתי"ס מתחילים ומתקדמים:
מ"4-5 אחה"צ;
למבוגרים מתחילים ומתקדמים:
מ"5-6, 8-9, 9-10 בערב.

פרטים במשרד:
מ"9-12 לפנה"צ, 4-9 בערב (פרט ליום ששי).

פרפומריה שרף

ככר דיזנגוף 1, תל-אביב.
לקראת פורים מבחר גדול של כל מיני תמרוקים
תוצרת הארץ. תוצרת חוץ
מתנות ותכשיטים
שרות אדיב, מחירים נוחים.
לכבוד פורים מקבל כל קונה מתנה.

מתי להתקלח

בבקר או בערב?

זו שאלה של הרגל, אך בזאת
הכל תמימי דעים - תהנה
יותר מהמקלחת אם תשתמש
ב"בת-שמן", סבון הרחצה
המשובח של "שמן".

סבון עגלגל זה מצטיין בריחו
הנעים ומעלה שפע קצף.
הרגשה נעימה של רעננות
ונקיון תלווה אותך עוד זמן
מומושך אחר הרחיצה.

בקנותך סבון שים לב לשם
"בת-שמן"

קניה הגורל לא מת

כקובל בעולם כי גנגריל אהבים פחית למות מאשר טוראיהם. "גנגריל סין" מורה כושי מבני שבט ריקי שהפך ראש חטיבת לוחמים במחתרת המאו"מ, לא היה יוצא מכלל זה. הוא נחטס אחרי שנפצע קל בג' רוגו, הובא למשפט. נידון למות. אך לא היה לו חשק מופרז למות.

גם כולאיו הבריטיים חשבו כי כמה גנגריל חיים מאחורי סורגייהם, שווים יותר מ"אשר גנגריל יחיד מת. הם הציעו לגנגריל סין הצעה: שיתוף ביניהם ובין המאו"מ, יג' רום לכניעתם, יקבל כתמורה את רכושו ה" יקר ביותר: החיים.

ויסקי וצווחות. הכושי הבין את ה" רמו, מצא את העסק כדאי. הוא שלח שליחים לחבריו ביער, הבטיח להם שהמלחמה המת" ריפה והולכת נמאסה מומן גם על האנגלים, שאפשר להגיע לכלל פשרה. בתיאורו ה" קיימה פגישה מזורה בין המפקדים הכושיים, הרגילים להרוג כל לבן, ובין המפקדים ה" לבנים, הרגילים להרוג כמעט כל כושי, לח" קור רק אחרי"ך אם היה טרוריסט או לא. לא ידוע אם המפקדים שתו ויסקי, או אם התחילו סיגריות. אולם כשחזרו הבריטים לגירובי, בירת קניה, נתקבלו במקהלה של צוחות הצד השלישי במלחמה — קהילת ה" מתישבים הלכנים שתפסו את מיטב האדמות של הארץ וגרמו על"ידי כך למרד המאו" מאו, עקו חמס. היה ברור להם: פשרה בין נושאי"הנשק משני הצדדים יכולה להיות רק על חשבונם.

ואמנם, חששם לא היה לחינם. המערכה בקניה, שתחילה התחטס אליה בזילזול כאל שגרון זמני של כושים מטורפים, לבשה ב" חדשים האחרונים ממדים שהזכירו את אירלנד ואת ארץ"ישראל — שני זכרונות בלתי נעימים לגמרי. האנגלים הבינו ששוב לא תיתכן הכרעה צבאית אמיתית — אי"אפשר לנצח בכידונים את מלחמת"השיחור של עם מתעורר. וכמו תמיד במקרים אלה, חשבו ה" אנגלים על פשרה: סיפוק חלק משאיפות הכושים, כגון פתיחת האדמות הטובות ל" שבטיהם הרעבים לקרקע פורייה.

בענין כל המתישבים הלכנים היה זה ה" התחלה של סוף שחור מאד.

פוארטוריקו

כבלים של זהב

קולומבוס גילה את פוארטוריקו, במסעו השני אל העולם החדש. השבוע הצטערו אמ" ריקאים רבים שהוא גילה את האי בכלל, גרמו לצער זה שני צעירים וצעירה יפה" פיה שנכנסו לבית"הנבחרים בושינגטון, רו מן היציע לתוך האולם, פגעו בחמשה צירים, שעה שהאחרים הצטופפו מתחת לשולחנות. אחרי שנפסו, הודיעו כי שאיפתם אחת: לשחרר את ארצם מהשיעבוד האמריקאי.

בארצות"הברית עוררו הטוריסטים יותר התפעלות מאשר רדגו. קשה היה לאמריקאי להבין כי אדם נורמלי מוכן לוותר על מעמדו כנושא פספרט אמריקאי, הנכס היקר ביותר בעולם, אולם בפוארטו"ריקו עצבה עוררו ה" שלושה רוגו רב, אמנם, אין לאי מה להפסיד אלא את כבליה. אולם לרוב בני האי לא היה כל רצון לאבד כבלים אלה.

שיעבוד כדאי. הסיבה לכך היתה פשו" סה: היו אלה כבלים כדאיים, פעם היתה הארץ עשירה בזהב, אולם הספרדים, שכבשו את האי, באמצעות כוח צבאי שמנה בדיק 51 איש, מידי 30 אלף אינדיאנים, רוקנו תוך עשרות שנים מעטות את האדמה מכל דבר מבריק. לצומתם האמריקאים, שכבשו את האי מידי הספרדים לפני 55 שנה, הכניסו זהב במקום להוציאו. הם השקיעו כסף, נתנו לחו" שבים מעמד מלא של אזרחים אמריקאיים, עם כל הכוונות הנובעות מכך.

לרוב בני האי, שגדלו כגורל ישראל מלבד הנגב, היה זה מספיק בהחלט. הם לא דאגו לעתיד, גידלו משפחות ענקיות, הסתכלו ב" סרטים מקסיקאיים וארגנטינאיים וטיילו ביום הראשון בחולצות ססגוניות בכיכרות עריהם. העובדה שהאי אינו מדינה בעלת ייצוג ב" קונגרס אלא רק מחוז אוטונומי, לא הטרידה את מנוחתם כל עיקר.

אולם המצגה האומית הקטנה, הרוצה בעצמאות מוחלטת, חושבת אחרת. לפני שנ" חיים ניסו חזרה להרוג את הנשיא טרומן. הפגנת הברית היתה חוליה נוספת במאבקם. הם רצו להמיר את הדולארים והספרוסט האמריקאי בחרות. בעיני חבריהם היו מטו" *

ולא פורטו"רקו, כפי שהאי נקרא לרוב בטעות.

ארצות הברית

חוש הומור

לפני שנתיים אמר סנאטור אמריקאי בשם ויליאם בנטון שגיו מק"קארתי הוא שקרן, רמאי, משתמש מתשלום מס"ההכנסה ובעל הכנסות ממקורות מפורקים.

למחרת היום אצו העתונאים אל מק"קארתי, שהחל אז בדיק להיות איש מענין, שאלו אותו מתי יתבע את בנטון לדין. אולם מק" קארתי ידע את אשר לא ידע היועץ המשפטי הישראלי במשפט קסטנר (ראה רפורטג'ה): כשתובעים אדם לדין באשמת הוצאת דיבה, עלולים כל מיני תחולים לצאת מן השק. לכן אמר, בחיוך: "איני יכול להגיש משפט על הוצאת דיבה, כי לשם כך עלי להוכיח שמי" שהו קיבל את הדברים ברצינות. לא מצאתי אף איש אחד כזה."

מאז עבר זמן רב. השבוע נזכרו 100 פוע" לים, חברי אחת האגודות המקצועיות, שהפ" סידו משפט מענין, לכן שלחו מיברק לסנא" טור, הודיעו כי הם התחטסו ברצינות גמורה לדברי בנטון. הם מוכנים אפילו להעיד על כך בבית"המשפט — בתנאי שמק"קארתי יגיש תביעה.

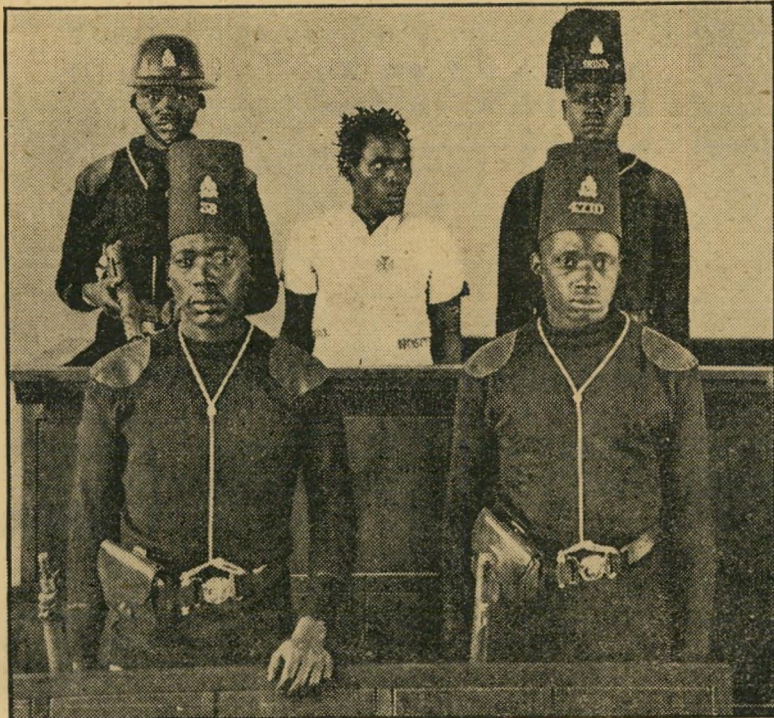
תגובת מק"קארתי לא הפתיעה איש: זהו נסיון קומוניסטי נוסף להכתים את שמו של האיש היחיד באמריקה הלוחם בהם כגבר.

מפלגה לצבא. אולם 100 פועלים בעלי"

דמויות מתהלכות בחוץ, ישיבות ועדת מק" קארתי היו סודיות. העתונאים רבצו בחוץ, ראו רק אנשים אצים אנה ואנה. תחילה הקפידו לרשם: "לפי דברי הסנאטור מק" קארתי הודיע העד..." גיו מק"קארתי גילה ש..." אולם במרוצת הימים זה נמאס להם הם החביאו את שם אומר הדברים, ציינו את דברי הסנאטור כעובדות, לעם האמריקאי נודע, בצורה זו, כי במפעלים החיוניים ב" יותר של הצבא שורצים המרגלים.

הגנרלים חרקו בשיניים, אך לא העניו לצאת למאבק פוליטי. במקומם נכנס עתונאי צעיר, בעל השקפות בתקומות, לעובי ה" קורה. הא חקר שנית את העדים שנחקרו סודית על ידי הועדה, גילה כמה גילויים מפתיעים: רוב הודעות מק"קארתי היו כוז" בות. אנשים שסולקו מן הצבא לא ידעו מדוע סולקו, לממונים עליהם לא היה שום חשד נגד המפוטרים. הפיטורים באו, פשוט כפי לפנים את הסנאטור, שגילה פרטים חסרי חשיבות על עברם הרחוק.

איש"מדע סובייטי חשוב, שגילה למק" קארתי פרטים נוראים על הסודות שנפלו לידי המרגלים הסובייטים, נתגלה כפקיד בן 21 בחנות שק"ם אמריקאית בגרמניה, ערק בן הצבא הסובייטי, עד שלדברי מק"קארתי "התמוטט בשעת החקירה מרר בבכי והודה בכל". התגלה כמנהגס שסבל בשעת ה" חקירה מהתקפת עצבים, אך לא הודה. הדג הגדול ביותר היה יהודי בשם גרינ" בלום, "שותפו וידידו האישי של רוזנברג,

"גנגריל סין" שומע את פסק"הדין המוות

סוף שחור

המרגל הקומוניסטי שהוצא להורג. נחברר שהיה זה אמנם מנהגס שעבד במפעל, אך שראה את רוזנברג בפעם האחרונה לפני כמה עשרות שנים כשלמדו שניהם באותה מכל" לה.

יהודי בשם פרץ. אולם גילויים אלה לא הבהילו את מק"קארתי. הוא עבר ישר לענין אחר: רופא"שיניים יהודי בשם פרץ, לצבא ככל הרופאים, סירב, בשעת קבלו את תואר"הקצונה המגיע לרופא, ל" הכריז שלא יהיה מעולם קשור עם ארגון ק.מוניסטי. הוא הסתמך על זכותו החוקית לסרב לענות על שאלות עלולות להטיל עליו האשמה פלילית. בצבא לא חשב איש כי דעותיו הפוליטיות של רופא"שיניים סתמי חשובות למאבק"המלחמה.

אולם לא כן מק"קארתי, הוא גילה את השערוריה הנוראה, הרעיש עולמות, הזמין לפניו גנרלים בעלי עבר קרבי, העליבים ו" גירשם כילדי בית"ספר. שר"הצבא התערב, ניסה להגן על אנשיו, נפל בכלכותה של מק"קארתי, הושמץ קשות. הודעת השר, שוכתה מראש לאישור רשמי מטעם הנשיא, הוגדרה על ידי גיו כ"נכונות לחלוטין".

היה זה הקס שמבר את גב"הגמל מק" קארתי הכריז, למעשה, מלחמה על אייק. ניבאו פרשנים: אם לא יצליח אייק עתה לשבור מיד את מק"קארתי, שבורה הלה את אייק. שהרי אם לא עכשיו, אימתי?

מכניקה

הזרוע הארוכה

הוגו שראם היה שווד"בנקים זריז ורב" כשרון. ששה שבועות לאחר שהצליח להוריק את קופת"הבנק הלאומי של מיסל, מדינת וושינגטון, ארצות הברית, כבר חצה את ה" מדינה לרחבה, מצא את עצמו תחת קרני השמש האביבית של פלורידה.

אבל להוגו היה פגם אחד: הוא לא ידע לשמור על לשונו. בשבתו באחת המסבאות של מיאמי, פלורידה, סיפר ברבים על מע" לליו בסיטל, נתפס על ידי אנשי"בולשת ש" נמצאו במקום ונעצר לשם זיהוי.

שריקה בטלפון. היהודי נערך בשיטות של סרט בלש"דמינוי. אנשי"הבולשת של מיאמי צלמו את הוגו שראם והתקשרו עם משטרת"סיטל:

"בידנו נמצא ברנש החשוד כשוד הבנק שלכם. אנו מעבירים לכם את תצלומי ב" טלפון."

מיד חיברו אנשי משטרת סיטל אל ה" טלפון שלהם מכשיר קטן ומוזר המכונה בשם ספיוטו"מכשיר דומה חובר גם אל הטלפו במיאמי ולתוכו הוכנס התצלום.

אחד הבלשים לחץ על כפתור הספיוטו, מתוך שפופרת"הטלפון בקעה צפירה מחרי" שת אוננים: המכשיר מן המימי הפך את האורות והצללים של התצלום לגליקול בעקי אורך שונה, העביר אותם בטלפון לסיטל, שבו והפכו לתצלום והודפסו על גבי נייר. תשע דקות לאחר מכן כבר נמצא התצלום של הוגו שראם בידי משטרת"סיטל, ועוד בו ביום זוהה על ידי עובדי הבנק שנשדד. עתה מבלה הוגו שראם את זמנו בבית" הסוהר, מספר לחבריו על גאונות השוטרים המעבירים תצלומים בטלפון.

העתונאים הקדימו. מכשירי הספיו" פוטו, הנמצאים כיום בתחנות"משטרה וב" משרדי"בולשת של 20 ערים גדולות בארצות הברית, אינם המצאה חדשה. שירותי"הידועות הגדולים רויטרס, אוסטייט פרס, יונייטד פוטו, העבירו תצלומים באמצעות הראדיו והטלפון עוד בתקופת מלחמת העולם השניה. אחד מהישיגיהם הגדולים: העברת תצלומי הלחימה של גורג' הששי, מלך"בריטניה, מ" לונדון לגיו"ירק, תוך 18 דקות.

יש לשער שפעילות משטרתית זאת תאריך את זרוע"החוק, תאלץ את הפושעים לסגת לשיטות קדומות של איפור, או להתקדם לשיטות של ניתוחים פלאסטיים יקרים.

מחקר

סעודה צבעונית

כעשרים גברים ונשים נתכנסו באילם מפו" אר, מלא שולחנות ערוכים, עמוסים כל"טוב. היו אלה אורחי"הכבוד של המכון למחקר מדעי של סטוקהולם, שבדיה שהוזמנו לסעו" דה מיוחדת במינה.

מארחם, נציג המכון למחקר חיך חיוך רב משמעות ורמו לאחד המשרתים שעמד בפתח. המשרת לחץ על כפתור החשמל, והאולם כולו הואר בזרקורים בעלי מסגרות מיוחדות, שהעבירו רק קרני"אור אדומות וירוקות.

התוצאה היתה מדהימה: הדגים אשר על השולחנות נראו כחוליים כהים, כאילו נטבלו בדי. הצלי נראה כשחוף"דם.

השפעת הצבעים המוריים של המאכלים על הסטובים היתה הורסנית. רבים מהם שמרו על הקדמוס המקובל, הוסיפו לאכול, תוך עקמת חוטם, אך השיטה העליונה נדמה. **כמו שמן"קיק.** פתע פלטה אשה צעירה ועתק אימים, הגישה את המפת"השחורה אל פיה, הכריזה שהיין דומה לשמן"קיק. אותה שעה הלחץ המארח לשם קל"מ" בוכה הכללית, פקד על המשרת לשוב ולהאיר את האולם באור רגיל. מיד קיבלו המסע" מים את צבעיהם הרגילים, מצב הרוח חזר לרמתו הקודמת.

גם אנשי המכון הסטוקהולמי היו מרוצים: התנהגות אורחיהם הוכיחה ללא כל צל של ספק את הקשר האמין הקיים בין שניים מחושי החשבים ביותר של האדם — חוש הראיה וחוש הטעם, העידה על כך שהאדם אינו מסוגל ליהנות ממאכלים בעלי צבעים בלתי רגילים. אפילו אם טעמם לא השתנה. המסקנות המסחריות מסיום המחקר בשבת זה, מעתה והלאה ירבו יצרני המזונות השו" נימ, וביחוד המזונות המשומרים, להרוש בצעת אנשי מדע, שתדלו לשות לחוצרתם צבעים שיצורו את תיאבון הצרכנים.

* תצלום בדק — אנגליה.

תאווה בצע

בירושלים בלע ילד בן שנתיים מטבע של חמש פרוטות, נעץ את שיניו באצבעות הרו" פא שניסה לפתוח את פיו, הרפה מהן לאחר שהורדם באתר.

מוכרת עדינה

ברוצ'סטר, אנגליה, הובא אדם בשם וויל" יאם אהרן לדין באשמת החזקת אגרופן, זוכה לאחר שהוכיח שהאגרופן ניתן לו למוכרת על ידי אמו, לפני 19 שנה.

תעשייה קלה

בפתח-תקוה רשם אחד התושבים פאטנט על שיטה חדשה לייצור מספוא מנוצות צפ" רים.

סיפורים יקרים

בשיקאגו, ארצות-הברית, פרצו שני שוד" דים מזוינים לביתו של לואיס פאהרברגר, לא מצאו אותו בבית, שיעשעו את ילדיו ב" סיפורי אגדות עד שהוא חזר, אחר שדרו מ" מנו 4500 דולאר במזומנים, 7000 דולאר ב" תכשיטים.

אל תגידו בגן

בגן שלמה, ליד תל-אביב, שמחו התושבים בהודעה להם שקודחי באר סמוכה גילו נפט, התאכזבו לאחר שהוברר שהנפט נשפך ל" תוך הבאר מתוך המנוע של מכונת-הקידוח.

המגפה האדומה

באינדיאנה, ארצות-הברית, אסרה הוועדה למלחמה בקומניזם ללמד בכיתות הנמוכות של בתי-הספר את אגדת-הילדים הכיפה ה" אדומה.

היד והרגל

בתל-אביב התיאש הרוכל יעקב מזרחי מ" למכור את סחורתו, עמד ברחוב אלנבי, צעק בקולי קולות: "אם לא תקנו ממני, אפשר את הרגל!"

תה בחלב

באסכסט, ברית-המועצות, נעצר מנהל בית" מסחר ממשלתי, לאחר שהסכים למכור כפיות" תה רק תמורת בקבוקים מלאים חלב.

מזל ביש

באלאמו, ארצות-הברית, ניסה גנב לפרוץ למחסן "כלי-עבודה של אכר, לא הצליח, ניסה להתיר שלושה סוסים שעמדו באורווה, נכשל בכך, ניסה לגנוב את המכונות שחנתה בקר" בת מקום, הצליח להניע אותה רק למרחק של 100 מטרים, הסתלק, השאיר במכונות פתק: "פשוט אין לי מזל!"

אסיה לאסיאתים

בווארשה, פולניה, פוטר מנהל הוצאת-ספ" רים ממשלתו לאחר שהוציא אטלאס, בו הופיעה מצריים באסיה, במקום באפריקה.

האדום והירוק

ברמלה התקוטט בעל עם אשתו, ניסה לפייס אותה בזר שושנים אדומות, גורש מן הבית בחרפה, כאשר גילתה האשה שהשוש" נים שורצות כנימות ירוקות.

הגנוב מגנוב

בפאריס נעצר אדם שעה שמכר כרטיסים מזויפים לתערוכה של זיופי יצירות-אמנות שנערכה על ידי משטרת-צרפת.

שינוי מין

בנאפולי, איטליה, איבד אדם ברכבת תיק ובו ספרו של ד"ר קינסי התנהגותו המינית של הגבאי, מצא במקומו תיק דומה וב" ספרו של קינסי התנהגותו המינית של האשה.

סוד צבאי

בקהיר, מצרים, החרימה המשטרה אצל תייר תקליט של אישע מאת מנדלסון, ל" אחר שנוכחה כי הארייה בתקליט החלה ב" מלים: "שמע ישראל".

פצעי אמן

בתל-אביב, הלך צייר בשם אליהו, לרופא, כדי לקבל טיפול בפצע בידו, שמע לתנהגותו, שחייב לו אלמניה לצבצעי שבו.

איוניר · IVANIR

בית מסחר לבעלי הטעם

מבחר גדול של כל סוגי

ההלבשה לגברים ולנערות

איכות ממדרגה ראשונה

שרות אדיב ומהיר

התלבושת

בטעם טוב

- שמלות
- חולצות
- חצאיות
- חליפות

מקסימה

תל-אביב, רחוב אלנבי 92

מכנסי גברות

בדוגמאות מפתיעות!

- ארוכים
- שלושת רבעי
- קצרים

מדי 56 בע"מ, רח' אלנבי 56

(הדוגמאות החדשות אינן מוצגות בחלון הראווה)

בת-ארם

בית-אפנה לגברות

תל-אביב, רח' בן-יהודה 1

הכדור למשחק יוון - ישראל ניתן על ידי

מרתון-ספורט

תל-אביב, רח' אלנבי 84

רמת-גן, רח' ביאליק 38

מכשירי התעמלות וספורט

כדורי ספורט למשחקי ליגה ואליפות. כדורי רגל "זיג-זג", כדורי סל ועץ משובחים

להשיג אצל

ד. י. שלם בע"מ, ספקים לציוד והלבשה ספורטיבית

ירושלים: תל-אביב: חיפה:

רח' יפו רח' אלנבי 108 רח' יפו 41

וכן בכל בתי מסחר המובחרים לספורט

קראו ביום א' ב'

"ספורט ישראל"

סיכום המשחק על הגביע העולמי

ישראל - יוון

ניתוח מקצועי * דעות מומחים * צילומים

"ספורט ישראל" - בטאונים

של ספורטאי ישראל

של הרוקח טבעניק

מעדן את עור הפנים:

מוריד את הנמשים,

כתמי-שמש, ופצעי-בגרות

מבהיר את העור

המפיק:

ת"א, רח' מלך גורג' 54

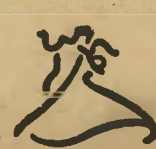
דרוש סק: סמל 56

ללמוד לרקוד?

אצל

הנס גוט

תל-אביב, רח' בן-יהודה 64

הוליבוד

המלך משתעשע

באירופה קראו לה "הערה היפה ביותר בעולם". בהוליווד, יש לאורסולה תיס, גרמניה הפיה, מעמד אחד: כידידתו של רוברט (אייבנהו) טיילור.

יופיה המסחרר של אורסולה איננו מזדהה עם כללי היופי של ברונזה הולדת או כל גיבור רה ואגנרית אחרת. שורה שחור, עיניה ה" גדולות הן חומות, פיה קטן וחושני ובסנט" רה חריץ נאה.

משך שנים קישט גופה המלא, החשוב, את שערי העתים הגרמניים, עד אשר עלה בי דעתו של מישור לשלוח את תמונתה למגול הגדול של הוליביד, הורד יוז, האיש שיצר את גיין ראסל.

יוז, רוק מושבע ומיליונר מושבע עוד יותר, נענע את ראשו המקריח בהסכמה, פקד: "הביא אותה הנה".

היא באה, ראתה, ושארה.

סוכנה הקטן בחצוצרת הפרסומת שלו, הצ" לך להשיג לה תפקיד בסרט אחד. (מונסו) אולם דבר לא עזר שנות נשואים מאשרות ניאון בחזיתות בתי הקולנוע. כף רגלה לא הוטבעה בבטון הלח שלדי התיאטרון הסיני.

באחד מגשפי החובה ההוליוודיים פגשה ברוברט טיילור, בוב יפה התואר שהשיג את החפץ לאחר עשר שנות נשואים מאשרות עם ברברה (סטיה דאלס) סטנדיק, החל מת" עניין בפהפיה השחרחרת בעלת הניב הור. הם החלו להיראות בכל מקום, נסעו יחד למקומות גופש, החזיקו ידיים כווג גימנוס" טיים, לפני העתונאים, הפליטו את התשובה הקלאסית "ידידים בלבד".

העתונאים טבלו את עטיהם בדבש, החלו לכתוב ולהזכיר את שמה של אורסולה, פרט לסידי (זהו הוליבוד) סקולסקי, העתונאי שנוי העט שכתב בטורו: "אורסולה תיס יכולה להיות יפה מאוד; אולם לדידי, היא לא מניח"...

היא קבלה מידה פרוות, שמלות יקרות, כותנות לילה שקופות, פרט לדבר אחד לו היא משתקקת יותר מכל: טבעת נישואין פשוטה.

אולם טיילור, מלך האבירים באילפן ליאו האריה, שטעם את טעמו המתוק של החופש, איננו ממחר לכבול את אצבעו הגברית ב" טבעת, הודיע: "אין לי כל כוונת לשאת את מיס תיס".

אולם אורסולה אינה מתייאשת. היא עדיין מקוה כי סירי גלאהאר פרש הקאדילאק, ייכנע לקסמיה הקונטיננטלית.

סרטים

אפריקה ואהבות

שלוני הקרלימנגארו, שהוא הארכתו של ספורו הקצר של ארנסט (למי צלצלו ה" עמונים) המינגווי יעורר בלב גברים רבים מעל לגיל 35, געגועים לתקופת הבחרות בה היו הגברים גברים והנשים אהבו זאת.

העלילה מתחילה באפריקה, שם גוסס גר" גורי פק הפותח למות, מהרעל דם. בזמן שעושים רעבים הגים מעל לראש, מנהל פק דיאלוג ציני עם אשתו העשירה (סוזן היינרד) שהלכה אחריו לאפריקה, מעביר ב" דמיונו את כל הרפתקאות הרומנטיות.

בפרים האולפנית, הנוחת לבמאי הנרי קינג הודמנות לביים קטע של בתי מרוח צר" פתיים ומגניבים בלז לזהות, נוסח שנות העשרים, מוצא פק את אור גארדנר, היפה כחלום, המחפשת את המחיר, מודה שהיא דוגמנית עירום לפעמים, דבר שאינו מונע ממנה להיש ברש, "התנהג אתי בעדינות נמה לי שאני חוששת ממני". אור הנודות הופכת אשה נאמנה אוהבת בית וילדים, אר לא נאלצת, למרות סלידתה ללוח את פק במסעותיה הקרפלקניים לאפריקה ולספרד, עד שהיא עוזבת אותו משרון לב.

לבסוף ישנה גם רוזנה, הילדגד נף, קצת פסלת, קצת שיכורה, המתוארת על ידו כ" אשה פריגידיה, למרות שתשוקתה אל פק דומה לזו של נשים אחרות.

בין אפיונות אהבה אחת לשניה הורג פק סוס יאור אחד, כותב כמה בסט סלרים, גלחם במלחמת האזרחים בספרד, שוחה, ימבלה את הזמן הנותר ברחמים על עצמו.

הסרט הוא שליש המינגווי, שליש קאני רובינסון, הסריטאי ושליש הנרי קינג, דבר שאינו מוריד מערכו כלל וכלל.

אור גארדנר מתגלה בפעם הראשונה כ" שקפנית לא מבטלת, המעמידה כמעט בצל

מענינים כסוסי יאור רוחצים בנהר אפריקני, צבוע המתרוצץ במחנה.

נפוליאון של השיער

"ההבדל בינך ובין מאהבך הוא שהוא קורא יום יום את פיגארי ואת מחזיקה את פיגארו במיטה", אומר מאריו (פרננדל) ספר שאפתני שהחל את דרכו כספר הנשים כגונו ככ" שים, סיים אותה כגדול בספרי פריז, לפילגשו החדשה (ארלט פוארייה).

מאריו הוא ספרן של כל המשרות וה" הופרות הקטנות של פריז, המשתגעות אחרי אצבעותיו הוירטואוזיות. עלייתו בדרגה מת" חילה כשהוא מסרק ועוד משהו, פילגשו של אדון מכובד מאד, ולמחרת עושה מאשתי החוקית בת 38" של אותו מסייה שנקלעה בטעות למקום. לאשה יפהפיה, ניתן לה עצות כיצד להתלבש.

האשה אסירת תודה, פותחת לו מספרה מפוארת בה מבקרות נשי דיפלומטים וחרש" הנשים, כשפרננדל מפקח אישית בדמינו ה" יוצר, על ראשה של כל אחת מהן. לאשה שבעלה בורח ממנה לרובע מונמטר, הוא עושה תסרוקת אכזסטנציאליסטית, ללא חפי" פה ללא מסרק. לאחר, תסרוקת של כבשה תועה, אפילו הקיסרית של אפג, מחכה ב" סבלנית לתורה בסלון שלו.

הוא מתחיל להרגיש את עצמו המאושר באדם כאשר יש לו אשה (נאמנה), פילגש בר" גדת, ונערה בת 18 הנטרפת אחריו, הממרי" צה את אביה להשיג לו את אות לגיון ה" כבוד כאביר השיער.

שחקנית אורסולה תיס

"היא לא מינית".

שגעון הגדלות שלו, אותו הפגין פרננדל בקומיות רבה, נרפא בסוף הסרט, בעל ה" דיאלוגים השנונים.

בקצרה

מר צתוק — קומדיה משעשעת אודות טפס מהרווארד (בוב הופ) הנקלע לעיר המערב הפרוע וצורות מקבל אחרי הרפתקות רבות כפרס, חתיכה כגיין ראסל.

החרדה של בל — סרטמתח לכל מי שרוצה לגבוע בכמה סטטיסטיים. גיין קר" אופורד היא פעם נוספת אשה הסובלת מאד כשהיא לבושה פרוות ושמלות ערב כל הז" מן. מפחית אותה: גיק פלאנס בעלה הוומם לרצחה, בעל פנים שרקאאא יכולה לאהוב, גונבת, כרגיל, את הסרט, גלוריה גראהם.

מדם דה — סרט סטטימנטלי ארוך ו" מייגע אודות זוג עגילים, בעל, אשה ומאהב.

העולם הזה ממריץ עי:

ספר הנשים

שלגי הקילימנג'ארו

מפגינים לאומנים בחרטום חרבות, רחמים ואקדחים

במרחב

מבעד מסך החול

מוכנים לקבל נשק

לפני שגויים הציעו האנגלים והאמרי" קאים הצעה מרעשה: להקים ברית"הגנה מרחבית, אשר בה ישתתפו כל מדינות"ערב, תורכיה ואולי גם ישראל. לפי ההצעה, נועד למצרים תפקיד חשוב בבית החדשה: היא היתה צריכה לשמש בסיס עיקרי, נצי" גיה במטה המשותף היו מקבלים מעמד של מעצמה מייסדת.

עיראק והירדן הסכימו כמעט"מיד להצ" טוח: עמדתן של סעודיה והלבנון לצר ארצות"הברית לא היתה זקוקה להבהרה נוספת: סוריה נמנעה מכל תגובה. רק מצ" רים התנגדה: כל זמן שהבריטים לא יפנו את אור התעלה, הודיעה בעקשנות, לא תצטרף לאף מסגרת מערבית. עמדה זו עוררה ויכוח חריף בתוך הליגה. עיראק והירדן האשימו את מצרים בכפית"דעתה על הליגה, אולם לבסוף נתקבלה העמדה ה" מצרית. ברית"ההגנה המרחבית נדחתה.

הראשונה והשניה. השבוע נראה כי המערב לא נואש. אם אי"אפשר להכניס את הערבים דרך השער הראשי, יוכנסו דרך החלון. במקום מצרים, חיפשו האמרי" קאים מעצמה מרחבית אחרת, שתתפוס עמ" דה מרכזית, מקבילה לתורכיה. האמריקאים הרחיקו קצת לכת, מצאו את פאקיסטאן, המדינה המוסלמית הענקית.

לפאקיסטאן לא היתה כל מניעה: האנגלים כבר יצאו מגב לותיה, הריפובליקה ההודית השכנה מלאה שונאי"מוסלמים. היא הודיעה על הסכמתה לקבל נשק, תמורת הבטחה להשתמש בו נגד הקומוניסטים.

אולם שתי מדינות אינן מספיקות להקמת ברית. האמריקאים ציפו להצטרפויות חדר" שות. הם לא חיכו זמן רב: הבקשה הרא" שונה באה לצד עיראק, הירדן, סעודיה, הלבנון ואולי גם סוריה מוכנות אף הן להגיש בקשות דומות. רק מצרים אינה מוכנה להצטרף.

אולם התעקשותה שוב אינה בעלת אותו משקל. הליגה ממילא נמצאת בתהליך של התפוררות. אינה יכולה לחייב את חברותיה למדיניות משותפת; האיום המצרי לנקוט בעמדה נויטראלית לא יזכה בתמיכת שאר ארצות"ערב.

לפי כל הסיכויים תוקם בקרוב ברית"ההגנה המרחבית, אשר רק שתי מדינות תשארו מחוזה לה: מצרים וישראל. הרא" שונה מפני שאינה רוצה להצטרף, השניה מפני שאינה יכולה.

סודאן

מלחמה על השלטון

ברחבה הגדולה של שדה"התעופה בחרטים שרה המולה אדירה. למעלה מ"20 אלף סר" דאנים נלהבים נחקו מכל עבר, ניפנפו דגלים, סיסמאות, תמונות, צווחו בקוליקולות. הם באו עוד בשעות הבוקר המוקדמות לקבל את פני אליהם הנערץ, נשיא מצרים מוחמד נגיב, שבא להשתתף בפתיחת החגיגות של בית" הנבחרים הנס"דאני הראשון.

כשנחת המטוס המצרי הגיעה ההתלהבות ל" שיא. ההמון זינק קדימה, סחף אמו את ה"

קושי הצליחו אנשי"המשמר לפלס לנגיב ול" סלאח סאלם, שליחה אותו, דרך אל רחבת" המיסדרים, שם עמד ממשר"כבוד של הצבא הסודאני. נגיב צעד בין שורות החיילים, כש" החדש. אולם הסקירה היתה חסופה ונמהרת ביותר: כל רגע גברה הסכנה כי ההמון יפרוץ את שרשרת השוטרים, יסחוף את נגיב, מלוויו ומשמר"הכבוד כאחד בגלי התלהבות. **שדה קרב בדרך.** אחרי המסדר מיה" רה כל הפמליה הרשמית למכוניות שחיק". אולם במקום לנסוע בדרך שנקבעה מראש, עברה השירה דרך הרחובות צדדיים, עד לאר" מון המושל. כי בינתיים נודע על ריכוזים רצי" ניים שחיכו בדרך לשירת נגיב.

גם סודאנים אלה נופפו דגלים וסיסמאות, צעקו וצווחו. אלא שהסיסמאות שהשמיעו לא היו בעד הנשיא המצרי, להיפך: הן דרשו ממצרים לסאוף את ידה מסודאן. היו אלה חסידי אל"מהדי, שזרמו העירה באלפים, מזו" יינים בחרבות, רמחים ואקדחים להפגין בפני נגיב את התנגדותם לאיחוד ארצם עם מצרים. אולם חומכי נגיב חזרו העירה בדרך שנקבעה מראש. שם חיכו להם אנשי אל" מהדי. שני המחנות היו כבר משולבהים; היה דרוש רק מעט כדי לגרום להתפוצצות. כעבור דקות ספורות הפכה הדרך הרחבה לשדה"קרב. אנשי אל"מהדי ואנשי האיחוד נפלו איש על רעהו, דם ניתז לכל הכיוונים.

השוטרים, שעמדו באמצע, היו הקורבנות העיקריים: שני הצדדים נתנו יד חופשית לשנאת"המדי.

לטובת הסודאנים. רק עם רדת הליל חזר השקט חזר השקט לרחובות חרטום. ה" התפרצות הקצרה גרמה למותם של 34 איש, לפציעתם של למעלה ממאה, מנעה את פתי" חת בית"הנבחרים. אולם איש לא האמין כי בזה נסתים העניין. ההתפרצות דווקא ביום שנועד להתקיים בו מאורע חגיגי, היתה מע" שה הפגנתי מחושב; אחריה עמדה בעיה של חיים או מוות השחורה.

המצרים מיד האשימו את האנגלים בהפעלת אל"מהדי, איש חסות. אל"מהדי עצמי הודיע כי זעם העם נגד התערבות מצרים הוא ש" גרם להתנקשות, עלול להגיע לממדים רצי" ניים עוד יותר. מצדדי האיחוד עם מצרים, שזכו לרוב בבחירות, הבטיחו לגלות את ה" אחראים ולהענישם. אולם הם עצמם ידעו כי לא יעזו לנגוע באחראים.

כי מאחורי אל"מהדי עמדו לא רק קרוב לשני מליון תושבים. המושל הבריטי בחרטום ומשרד"המושבות בלונדון הראו עתה סימ" נים כי הם מצטערים על הסכמתם לעווב את סודאן. אמנם נבחרה ממשלה ונקבעה תקו" פתימערב של שלוש שנים* כדי להרשות ל" סודאנים להחליט אם ברצונם להתאחד עם מצרים או לאי — אולם לאנגלים יש ההצד" קה לטעון כי מצרים התערבה במהלך העניי" נים ועל כן בטלים הם ומבוטלים.

הם גם לא יצטרכו לעשות זאת באופן ישיר: אל"מהדי ואנשיו יעשו זאת בשביר" לם. יתכן כי כמה מאות כושים ושוטרים אנגליים יאבדו את חייהם תוך כדי כך. הדבר יהיה בודאי מעצב ביותר. אולם היא יראה גם כי הסודאנים אינם מוכנים עדיין לשלטר עצמי. ואז תיאלץ בריטניה לעיין"מחדש ב" החלטתה לעזוב את הארץ ואולי אף תחליט להשאר — לטובת הסודאנים, חמומי"המות.

הכל היה מוכן לרגע הגדול: מגרש דשא מטופח, דגלים מרהיבים, תזמורת וקהל ענק בו יותר מ-50 אלף צופים כמעט מאומה לא היה חסר בטקס רב הרושם שהרטיט את רבבות הלבבות שנקהלו לאיצטד הרמת-גני. הדבר היחיד שהיה חסר אותו יום בהיר, השבוע היו אחד-עשר בחורים היודעים כיצד לשחק כדורגל.

משחק ישראל - יוון

האכזבה הגדולה

(ראה שער)

כאשר נחו מחוגי השעון על השעה 15.45, עוד הציפה ההתלהבות את ההמונים הנרגשים עד לשיא. הישראלים והיוונים עמדו כ"פסל" שעות באמצעות של השדה, היוו את מרכז ההתענינות, שעה שתזמורת צה"ל ניגנה את שני ההימנונים.

היה זה רגע מלא חוד שהפגיש שני עמים כה עתיקים, רוויי-דם ורדיפות, אשר דגליהם הכחולים לבנים התנופפו ברוח הקלילה כ"אחים-תאומים.

המשחק שעמד להתחיל בכל רגע לא היה סתם משחק-כדורגל. קדמו לו הכנות מרובות ותעמולה גועשת שלא פסחה על אף עתון בארץ. אלפים התווכחו עליו, רבבות מיהרו להכין את כרטיסיהם מראש. כי הפעם היה הכל ברור כשמש: ישראל עמדה לנצח במשחק בינלאומי במסגרת המאבק על הגביע העולמי. השאלה שעמדה בפני הכל היתה רק: באיזה יחס שיערים תנצח הנבחרת הלאומית?

מעם מרי

אכן, היה זה בתחילה בטחון לא מופרז כלל

וכלל. כל הסימונים העידו שהיתה סיבה מספקת כדי להיות אופטימיים. היוונים ניצחו לפני כמה חודשים בתוצאה 0:1 באתונה ב"הרכבם החזק ביותר. אולם עונש שהוטל על הקבוצה בשל דרישת סכומי כסף מופרזים, גרם לכך, שבמשחק הגומלין השבוע הופיעה קבוצה חדשה, לא מוכרת ביותר לישראלים.

לא היתה זו, למעשה, אלא קבוצה מסוג ב' שהתכוננה למאבק עם נבחרת ישראל.

ההימורים קפצו לשלבי-שיא, הגיעו ליחס של 1:10 עבור נצחון מקומי. עסקני-כדורגל זקפו את ראשיהם, הרימו את חטיהם מעל למצח. איש לא פיקפק עוד, איש לא היסס. הסיסמה היתה כמעט אחידה: כולם לרמת! גן! הסעודה השמנה היתה מונחת על טס כסף, ציפתה רק לפיות רעבים, שיבואו וישתפו אותה.

אולם מה שהתחולל מהשעה 15.45 ואילך היה שונה לגמרי מהתמונה הוורודה, שציירו לפני כן לעצמם האלפים הרבים. דקה רדפה דקה במירוץ-מתח שגעוני נגד עצביו של הקהל. השאגות שיצאו מתוך בית-החזה ה"מלא החלו לגווע, ואט אט שינה הנוף הכללי

שיפוט בינלאומי השופט, איטלקי נעים הליכות, ריקארדו פיארי (באמצע), שקצר תשואות עבור שיפוטו המצויין, גלגל את המטבע לקביעת גורל המגרשים. לידו, ראשי הקבוצות ושופטי הקו.

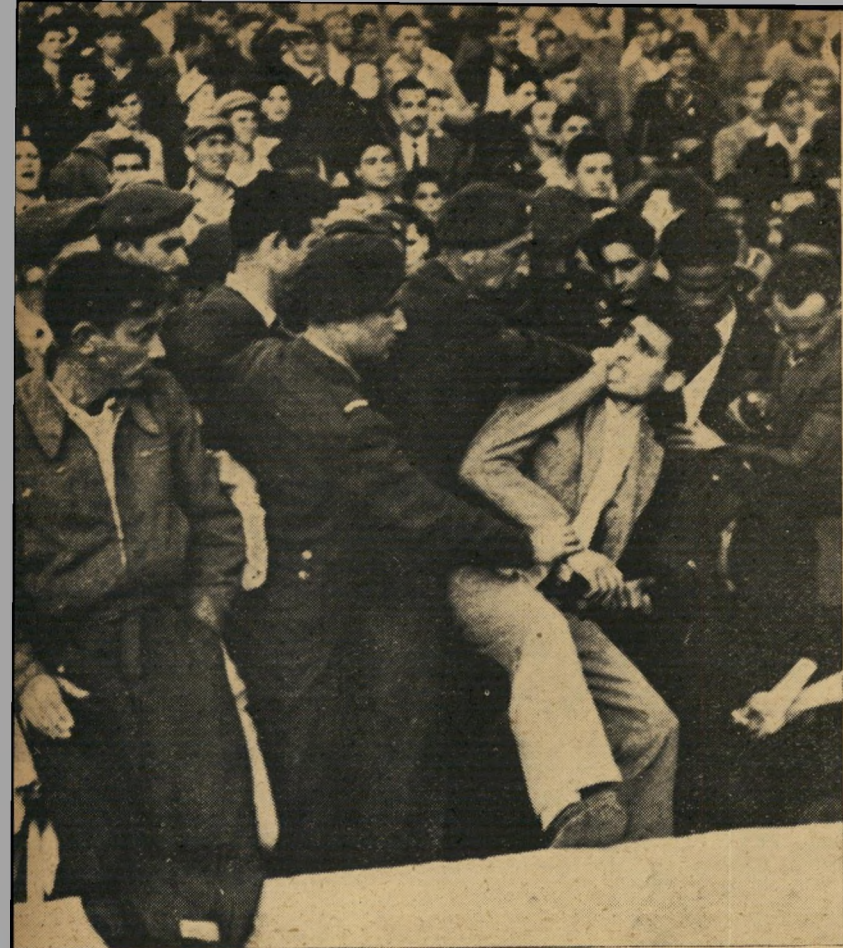
חולשת ההתקפה ההתקפה הישראלית היתה חלשה באותה מידה שהיה זה יום שחור לנבחרת. צבי סטודינסקי, הקיצוני השמאלי לא ניצל כמה הזדמנויות נוחות להבקיע את שער היוונים.

המאמץ המום לבד מחמש הרכבות שלא הזמינו למראה הקודר, היה גם גירי בית הלוי, המאמן, מוכה תמהון.

"לטרופ אותנו!" יהושע (שיינ) גלזר, תקוות ישראל בהבסת שערם התנועע כצל הרחק מהשער היווני. אלפי צופים

50000 אכזבות 50 אלף צופים, ש"רובם הגדול אינו מוכה תמהון, ראו את המשחק הזה.

הסדר — בסדר
למרות הסדר המופתי שהאפיל על המשחק הכושל, ניסו מאות צופים לזכות עצמם, ללא זכות, במקומות נוחים יותר, 1000 השוטרים והסדרנים דאגו לכך שלפחות כמה שנוגע לסדר — הכל ידפוק. לא היו כל הפרעות רציניות שהן, הודות לכושרם של המארגנים.

היר של ישראל משך שנים רבות, וטל את הכדור בידיו, העבירו בבעיטה רחוקה וגבוהה לאמצע המגרש. איש לא האשימו בשער ש"ספג. הוא נחשב מתמיד בעיני הקהל לאליל, הנמצא בדרגה אחת לפחות מעל לשאר חבריו. כאשר לפני הפתיחה פיזר פרחים לעבר ה"קהל, קצר תשואות סואנות מרבבות מעריציו שהודו לו בכך על יכלתו הספורטאית הבלתי-מצוייה.

20 דקות לאחר השער הראשון, פרצו ה"ח"נים בצהלת שמחה. חודורוב שכב על הדשא מחוסר-אונים מול הכדור שנת ברשת שערו. שוב לא נפל השער באשמתו אלא כתוצאה ישירה משגיאת ההגנה.

השחקנים היוונים התנשקו. קפצו מרוב שמחה. שוערם, שעמד בקצה המגרש מחוסר-עבודה, רץ אל מאמן הקבוצה, שישב בשולי המגרש חיבק אותו רקד סביבו במעגלים.

דממה אפפה את חמש הרבבות, שרבים מהם החלו כבר לזרום לעבר מנהרות ה"יצאה.

מצב הרוח לא היה מרומם, וים האנשים דמה לליויה רבתי. חובבי הכדורגל לא ציפו עד לשריקת הסיום. המאבק נסתיים עבורו דקות רבות לפני כן, כאשר ראה את נבחרתו הו בכך חולשתה, לאחר שבועות של אימונים, מיון קפדני ומחנה-נופש ברעננה גדוש כל טוב.

תמונה אחרת

קהל חובבי הספורט הישראלי לא היה מעולם קהל בלתי-הוגן. אורחים רבים ציינוהו כאחד המשובחים, המגיב בצורה אובייקטיבית-יחסית על כל פעולה בלתי-מרוסנת הנעשית על השדה. הוא לא נמנע מעולם להריע למנצחים, אף כשאלה לא היו ישראלים. אולם הפעם היתה זו תמונה שונה מהרגיל. הובטח לקהל מאבק, אפילו ניצחון. הוא בא בהמוניו, שילם מחירים מפולפלים — אך לא חזה בשום קרב, אלא לכל היותר בהצגת-קרקס מצד הישראלים. ההצגה יכלה להיות מבדחת, אילמלא נטלה בה תפקיד נכבד ולא ביותר נעים הנבחרת הלאומית של ישראל.

ההתאחדות לכדורגל הגישה לקהל טכס נאה, מבוגר, הנהוג בכל ארץ נאורה. לעתים מסנור הטכס את העין, מונע בעדה מלחזור אל מאחורי-הקלעים של מריבות ומדנים. ה"כדורגל הישראלי היה מסוגל השבוע להוכיח כי הנו גורם ייצוג בעל חשיבות רבה. אולם

לעיני חמש הרבבות שחזרו לבתיהם מבושלים ומאוכזבים, הצטיירה תמונה אחרת.

שער בלי בריח
הרגעים הראשונים של המשחק היו עוד נסבלים. עצירותיו הנפלאות של חודורוב יצרו בתחילה הרגשת בטחון שהשער הישראלי יהיה נעול על בריח. שלא באשמתו של חודורוב היה זה זי הנחה מוטעית ופעמיים, במחצית השנייה של המשחק, הובקע השער הישראלי.

חוזי, והוממה הכבדה שהשתררה לשתע ביש"רה רעות.

על כדור: סבם מאיים

המשחק הגדול התנהל תחילה בעצלתיים. "החברה נרגשים", תירץ אחד הצופים את מראה העלוב של הנבחרת. איש לא שעה לו. העינים ננעצו בכדור במבט מאיים: קריאות "שייץ", "שייץ" נבלעו עוד הרבה לפני תחום השער היווני, והחלוץ הדינאמי של ישראל נהדף שוב ושוב, מבלי שהקהל ישבע ממנו נחת.

בוקה ה"19 היה נדמה שההתרגשות הישראלית חלפה, ובמקומה באה היציבות המקוה. התקפת-מחץ של שורת-החלוצים הקפיצה את הרבבות מהמושבים. אולם בעיטתו של צבי סטודינסקי, הקיצוני השמאלי, הגיעה באטיות ישר לידיו של השוער היווני. לאותו שחקן ניתנו עוד שתי הודמגיות נוספות. אך הוא, כמו שאר חבריו, היה חיוור מדי, מכדי שיהיה מסוגל לקצור תשואות.

משך דקות ספורות ירד המתח פלאים. ה"11 של ישראל התרוצצו אחרי הכדור כאילו היו שחקנים מתחילים, הצליחו בקושי רב להפריע ליריביהם לבעוט בכדור. כאשר נשמע שריקתו של השופט האיסלקי, נאה-המגרש, אה ועדין-ההליכות, ריקאדו פיארטי, להפסקת המחצית, היה כבר ברור שרק נס עלול היה לספק את הקהל הרעב.

גלים נלים מסתערים

גירי בית-הלוי, מאמנה הנמוך והנמרץ של הנבחרת, לא ידע מה לחשוב: הקבוצה ש"שיחקה לא דמתה אפילו מרחוק לנבחרת ל"אומית. "60 אלף באו לראות אותכם", צעק להם ברוגזה, "הראו לפחות שאתם יודעים לשחק!"

הדקות הראשונות של המחצית השנייה היו מעודדות. כמה התקפות נמרצות ומספר בעיטות-קרן מסוכנות של הישראלים מחקו קמעה את הפיהוק הרחב מעל הפה. גם ביציע הראשי הורמו הגבות החשובות והשתפר ה"חיוך הראשון. אולם עד מהרה נהפכה הקצרה על פיה. גלים נלים הסתערו היוונים לעבר ה"שער הישראלי, יותר הודות לחולשת המארזים מאשר ליכלתם שלהם. הרגע הקודר לא איחר לבוא. 20 דקות לאחר ההפסקה שלח הקיצוני הימני של נבחרת-יוון, קוקינאקיס, בעיטה חדה ממרחק רב, שהחיל את הכדור בפינה השמאלית של השער הישראלי, שם עמד חודורוב.

לאילי תשואות סואנות

נאמנים למשימה
היוונים לא הראו כדורגל משוכח אך הם היו נאמנים למהירותם האופיינית, הסתערו כסופה אל השער הישראלי, סיכנהו לעתים תכופות. מולם נצב חודורוב ומגרש

הון מפתיע — אך צודק בהחלט.
הם קיוו, לכל היותר, לתיקו. שמי
התם לא ידעה נבון: הם נפלו איש
עד צוואר רעהו, התנשקו בהתלה-
בות. יציאתם מן המגרש עם סיום
התחרות (למטה) דמתה לריקוד.

השער, ממרחק המושג מטרם ב-
תמונה למעלה: חודורוב, מנסה
לעצור את הכדור. השער, שבא ב-
רגעים שהישראלים ניסו בכל כו-
הם לאזן את התוצאות. קבע את
גורל המשחק. ליוונים, היה זה נצ-

המש דקות לפני הסיום בא ה-
שער השני. החלוץ המרכזי היווני
מנצל שגיאה המורה של יצחק
שניאור, הבלם הישראלי, חודר
דרך הגנתו של חודורוב, מכניס
את הכדור לפינה השמאלית של

שער!

הסקוטי שחס על הנשק

סירת המסע בתעלה צרפתית ברוז'ים בשיטה צרפתית

אריה, שעמד ליד ההגה, הסיט קמעה את כיוון ההפלגה וקרב אל אחת התיבות. — "קפטיין, תיבות של תפוחים ואגסים!" קרא בפעם השנייה.

הקפטיין יצא מתא, הציוץ המימה, פשט את חולצתו ומכנסיו וקפץ הימה. מטבחה של בטי נתקשר אותו יום בשש היבות מלאות תפוחים ואגסים. היתה זו הפעם הראשונה שהסקוטי המיואש מצא אוצרות בים.

כשהגיעו עד נמל סולון, עברו את עיקר הדרך המסוכנת. מטולון בדרום צרפת עד לבורדו שבמפרץ בסקאיה (צפון-מערב צרפת) הוציאו את אדמת צרפת תעלות מלאות כותיות שגבנו בסוף המאה התשע-עשרה. תעלות אלו חוסכות למפליגים מאנגליה לים התיכון בספינות דייג, את הצורך להקיף את כל ספרד ולעבור דרך מיצר גיברלטר.

התעלות בנויות ביטון, וכדי להתגבר על הפרשי-הגובה נבנו מאות סכרים לאורך התעלה מטולון לבורדו. בסכרים אלו שמופ קד עליהן שומרי, נכנסת כל סירה החוצה את התעלה, ולפי הצורך היא מועלה או מורדת בהתאם לגובה-התעלה, בה היא ממשיכה את דרכה.

נערה צרפתית בנהר

כאשר הגיעה האמבר קווין אל אחד הסכרים, לאחר השעה שבע בערב, השעה בה מפסיק שומר הסכר את עבודתו, נאלצו לחנות שם למנוחת-לילה. אחת מבנות-האכזר, נערה בת שש-עשרה, קרבה אל הסירה לתהות על קנקנה. אריה ניסה לתהות על קנקנה של האורחת, מאחר ששמע אודות מנהגיה של הצרפתיות סיפורים לאין ספור, שאל אותה לשמה בתנועות רגלים וידיים ושאר סימנים בינלאומיים של אנשים חכרי שפה משותפת, אולם לאחר מחצית השעה של שיחת רמזים כשהנערה כבר היתה מוכנה להזמין עצמה לארוחת ערב בסירה, באה אמה אל האמבר קווין ומשכה אותה משם באוזניה, כשהיא מחרפת ומגדפת את הגכרים.

האכרים הצרפתים מגדלים את ברוזיהם על מימי התעלה. אריה נאלץ למצוא ניחומים בטעמים שהכניח בטי מברווז צלוי שנאכל בלי נוכחותה של הנערה.

בעשרים ושנים ליוני, 42 יום לאחר שיצאו את חיפה, קראו אלן באר ובני משפחתו זה לעומת זה: "לאנד, לאנד, הום!"

אריה הוזמן לשהות שבועיים בביתו של הסקוטי, הנמצא על חצי-אי ומשמש מקום קייטנה קיצי. מסתבר שאלן באר לא היה האדם העני ביותר בסקוטלנד. להיפך, בלונדון קיט (עירו) היה לו בית מלון, ונסיעותו לישראל לא היתה בשבילו אלא הפלגה מתוך הרפתקנות ונסיון להרוויח משהו מן הצד, רוח שאינו חייב בתשלום מס-הכנסה.

לאחר שבועיים, נפרד ממנו הסקוטי כשידעו עימותו בענייניו, והוא יצא לכביש לתפוס "טרמפ" ללונדון ומשם לישראל.

מסיים אריה: היתה לי הפתעה, כי בשגרירות הישראלית בלונדון קיבלוני בסבר פנים יפות. הגב' שולמן, אחת הפקידות בשגרירות, דאגה לסדר לי מקום לינה בהכשרת-הבונות, וכעבור כמה ימים הודיעה לי: "אתה מפליג מחר על סיפון א/ק אתרונ הביתה."

* "אדמה, אדמה, הגענו הביתה!"

להמיס את שכבת הגריו שצטפה כל מקלע ומקלע ולקלקל לחלוטין את הנשק והתחמושת.

עד שנוכח הסקוטי כי נכשל לחלוטין בתכניותיו, כבר עבר הקיץ והסתו, נמנעה ממנו האפשרות לחזור למולדתו בסירתו, עד לקיץ הבא. בדלית-ברירה השכיר עצמו אלן באר למנהלת "גמל-חיפה" כאמודאי, ביצע למענה עבודות משיה פשוטות, שאין מאחוריהן ריתק הכנסה דמיונית של עשרות-אלפי לירות-סטרלינג.

"טרמפ" לסקוטלנד

כנאמן מטעם הצד השני בהסכם "הפיפטי" נחליו אל אלן באר צבר צעיר בן 22, אריה ביגל, ליד רמת-גן. לאחר שנכשלו שניהם במשיית אוצרות הנשק, לא נפרדו, להיפך, הציע הסקוטי לאריה להצטרף אליו ולהשתתף עמו בעבודותיו כאמודאי בגמל-חיפה. אריה, שהעדיף את הים הפתוח על אפייית הלחם (משפחת ביגל, עוסקת מזה שלושה דורות באפייה), נשאר עמו על סיפון האמבר קווין, ובאביב של אשתקד ביקש יום

חמישה כנגד אחד

השנים נדברו ביניהם כי יפגשו עם ערב באחד מרחובות-העיר. התנה אריה: "אתה תבוא לבדך ותביא כסף." אריה חזר לנמל (במסינה אין הנמל מגודר, אולם קיימת שמירה לעולה). בדרך פגש יצאנית שהצטרפה אליו תמורת משהו כנגד משהו. עם זאת, המסכה שב יצא מן הספינה, כשהוא הולך חבוק עם הנערה הסיציליאנית, ומחביא בינות המוקיה וחמוקיו חמישים חפיסות-סגריות. כאשר באו למקום המיועד, ראה לפניו שתי דמויות, ביקש להיסוג, וגילה מאחוריו שתי דמויות נוספות. חיש משך אחריו את הנערה אל פנס הרחוב, וקרא לעומת הסוחר שהתקרב אליו: "לך לכל הרוחות, אינני מוכר לך מאומה. הבטחת לבוא לבדך!"

הסוחר השמיע שריקה קלה ושלוש מלוויו נעלמו. "הכסף בכיס?" שאל אריה, שעדיין חשש למלכודת (אילו נכשל במכירת הסיגריות, לא היו יכולים להמשיך במסעם מחוץ ציוד ודלק. הקפטיין נשאר בכפינה, כיון שאילו נתפס, היתה סירתו מוחרמת). לאחר שסיימו את עסקי החליפין, שאל הסוחר: יש ברשותך עוד? כן — היתה התשובה שקיבל.

מספר אריה: "נטלתי את היצאנית וחדורנו לסירה. הצטרפתי בסיגריות ויצאתי מהנמל וחזרתי חלילה עד שמכרנו את כל הכמות."

בלילה, לאחר שנפטר ממלאי הטבק המזכך, וניסה לנמנם כשהוא חש את העייפות בכל אבריו, התעורר לפתע לקול צעדי אדם. על סיפון האמבר קווין עלה קצין ממשרת-המכס.

— "כן, אדוני, אל מי?" שאל את הקצין שניסה להיכנס לתא הנעול (הסקוטי ומשפחתו ירדו לחוף).

"אולי יש לך סיגריות?" שאל הקצין. "אין." קיבל תשובה. "אתה יכול לערוך חיפוש."

"לא אדוני," ענה הקצין, "אני רוצה לקנות סיגריות. אתה יודע, המשכורת הממשלתית אינה מספיקה..."

אריה הוציא מתוך המלאי הפרטי שלו עשר חפיסות. הקצין שילם 250 לירות לתיפסה.

אריה שלח קללות על ראש סוחר הטבק, למי היתה נחוצה, לכל הרוחות. כל הטרחה, כאשר קצין-המכס משלם על המקום חמיימים לירות יותר?

במסינה הצטיידו בדלק ומזון והפליגו לנאפולי, קפרי ומשם לפיומצינו, נמלה של רומא.

לאחר שלושה שבועות של שהיה בים, ירד אריה ברומא והחל משוטט ברחובות כדי לחפש את בנין הצירות הישראלית. "רציתי להציץ שם בעתון עברי מן הארץ." מספר אריה, "אכל כאש באחי לבנין הצירות, יצאה לקראתי פקידה וביקשתני בכל הנימוס למחר ולהתמלק משם."

תפוחים עלי-ים

ברומא נתקלקלה המכונה והיה הכרח להחליף את טבעות האצטונות של המנוע. לאחר התיקון יצאו להפלגה לעבר נמל סולון, צרפת.

עם צאתם את גמל-פיומצינו חלפה על פניהם אנית-פאר שבידית שהובילה חבורת מיליונרים לסיוול סביב העולם. כמה שעות לאחר התיקון יצאו להפלגה לעבר נמל סולון, צרפת.

— "קפטיין, משהו צף על פני המים, תיבות!" קרא אריה אל אלן באר ששהה אותה שעה בתאו.

— "הנח לזאת, ערוחת עמי של השטן, לעולם לא תצליח למצוא משהו בעל ערך בים!" השיב לאריה הסקוטי מלומד הנסיון המר, שטרם שכח את לקח תיבות-הנשק.

עם בת אכרים צרפתית עד שפתי-הנהר

שיחה בשפה בינלאומית

אחד מאת הסקוטי בקשה קטנה: אולי יסיים הקפטיין לקחתו כ"טרמפיסט" לסקוטלנד? "בבקשה," ענה לו אלן באר, "אתה מוזמן."

בעשירי למאי 1953, ירק הסקוטי אלן באר בפעם האחרונה אל מול הכרמל, ארץ מטלטלית, את אשתו ושני ילדיו שהתגברו בינתיים בשנה, הוסיף מטה מתקפלת בפרוץ דור תאו בשביל הטרמפיסט שלו, שלח את ערות אמו של השטן את כל חלומות השטן-לניגים המתגוללים בקרקעית-הים — והפליג.

מחפה לפמגוסטה (קפריסין) הגיעו תוך יממה. אלן באר ואריה היו מתחלפים ביניהם במשמרות של שעות נחושות ושעות מנוחה, בעוד בטי טורחת להכין להם ארוחות ושני הזאטוטים מקפצים על הסיפון.

עסקי טבק

מצב מצלצול של הסקוטי לא היה מזהיר ביותר, וההכרח לדאוג לכלכלתו של 5 נפשות, עשה לכדאי את הנסיון להרוויח משהו בעסקי-הברחת-טבק. מחיר חפיסת סיגריות וירג'יניה בקפריסין היה שילינג, ולמעשה בכמות סטונאית נמכרו הסיגריות לפי משקל, לירה סטרלינג הקילו.

אריה ואלן באר השקיעו את כל כספם בעיסקה זו. קנו 20 אלף חפיסות-סיגריות וירג'יניה, המשיכו להפליג לרודוס, איי יון ועגנו לבסוף בנמל מסינה, סיציליה. אומר אריה: "על ההפלגה — אין מה לספר. אין בכך שום הרפתקה. מה שיכול להרשות לעצמו תינץ בן 44 כסטיבן, יכול להרשות לעצמו כל אדם."

במסינה עלו אל הסיפון פקיד-המכס, קיבלו הצהרה מפי הקפטיין הסקוטי: "אין מה להצהיר, אין מטבע זר, אין סיגריות, אין זהב, אין כלום..."

בתחילת שנת 1946, נסחה הסקוטי אלן באר, קפטיין באינטליגנס הבריטי, לטעון על ספינת נחיתה מטען גדול של פגזי מרגמות ותת-מקלעים מסוג "טומפסון" ול"הטילים הימה אי-שם. התחמושת והנשק נאדו בארגונים חתומים הרמטית והושלכו המימה במקום מסוים מול חופי ארץ-ישראל. פעולה זו נעשתה בהתאם להוראה שנתקבלה מהשלטונות האמריקאיים, אשר דרשו להחזיר להם את עופדי הנשק שנתקבלו במסגרת החזר והשאל או להשמידו.

ככל סקוטי הגון, לא היה לבו של הקפטיין אלן באר שלם עם בזבוז משוע של רכוש שוה כסף, והוא שמר בלבו לעת-מצוא את תכניתו לשוב ביום מן הימים ולמחות מן המים את הנשק ששויו הו"ח-תועפות. מלחמת העצמאות בשנות 50—1948 הפריעה למימוש תכניתו, ודחתם לכמה שנים גוספות.

שש שנים לאחר מכן, העלה הסקוטי בן ה-32, רחבי-הגרם ואמץ-הלב, את אשתו בטי בת ה-30 ושני ילדיהם, סטיבן בן ה-3 וריכרד בן ה-5, על סיפון סירת הדיג הפרטית שלו, אמבר קווין, ויצא להפ"ל

לגה מאדינבורג (סקוטלנד) לחיפה (ישראל). תאמבר קווין, סירה בת 13 טון, מצוידת במנוע קלון, אורך הספינות חוצה-הימים מחרטום לירכתיים היה 15 מטר, ורחבה המקסימלית 5 מטר. בבטן הספינה הוטען ציוד לנטייה, שחקי — מדי אמודאי ומונפים שונים למשיית ארגוני-הנשק מקרקע-הים.

בלי פרסומות

אלן באר ומשפחתו לא חשבו את מסעם לישראל להרפתקה שיש לפרסמה בעתונים. להיפך, הוא השתדל למנוע הסתננות כל ידיעות אודות כוונותיו האמיתיות, סיפר למכרו כי הוא מפליג לשיט אל חופי צרפת. כבן לאומה של יורדניים, ראה את מסעו לישראל בסירתו הקטנה כפעולה שגר-תית של ספן. לולי בטחוננו כי ההפלגה בים כמותה כטיול של שבת אחרי-הצהרים לפרבר-העיר, לא היה נוטל עמו אל סיפון האמבר קווין את אשתו ושני ילדיו, שאך זה למדו להלך ולפצות פיהם בדיבור.

כאשר הגיע הסקוטי אל חופי ישראל, למשות מתוכם את אוצרותיו האבודים, נוכח ראשית לדעת, כי לא יעלה בידו ליהפך לבעליהם היחידי של ארגוני הנשק. הוא ביקש לו שותף, חתם עמו על הסכם "הפיפטי-פיפטי".

סוד חמים החמים

תכניתו של הסקוטי היתה דייקנית ביותר. הוא זכר בדיוק מתימטי את מקום השליכת אוצרות-הנשק, שכח לקחת בחשבון עובדה פזיטה ביותר: המים החממיים באזור המר רחי של הים התיכון גרמו למציאותם של אוצרות ובקטריות, שהצליחו לחזור לפנים הארגונים החתומים במסגרות פלדה וברגים,

4. אדם זה הוא:
א. נשיא מדינה בדרום אמריקה
ב. מתגורר בלניון הורים הצרפתי במארוקו
ג. מחליק על הקרח ביורהטרון.
ד. מילא תפקיד מרכזי בצה"ל.

3. ינאל מוסינזון:
א. העפיל על פסגת הר אורסט
ב. כתב את הסמכת וורד נכר
ג. הקים כת של יהודים נוצרים
ד. רצה להקים מנרש למירוצייסוסים בחיפה.

2. חיים שמחון:
א. הטיל פצצה בכנסת
ב. ערק מאינטיה ישראלית בניוירוק
ג. התפלל השנה ליד הכותל המערבי
ד. נמצא אשם בהריגת מירה ארצי.

1. חבר כנסת ישראלי זה:
א. הציע חוק נגד נידול שפם
ב. נשוי לבתו של מנהיג נטוריקרתא
ג. רגיל להתחיל בידו פטיש
ד. התפרסם בנעוריו כקדון כאלט.

6. אשה זאת:
א. ישבה שלוש שנים על כמות כרדוויי
ב. אמו של הרמטכ"ל הישראלי
ג. מנהלת את המלחמה נגד יום הכנות
ד. היתה צירת ישראל בסוסקה, הנה כיום שררה העבודה.

חידון הפרסים (2)

של „העולם הזה”

זהו השני בסדרה של ארבעה חידונים רצופים. הפעם עוסק החידון באישים ישראליים. בין הפותרים יוגרלו עידידי שני השופטים הכלתי-לזויים – רואה החשבון שלום פרושנמקי ועורך-הדיון ד"ר ישראל פלדמן – מערכת הפרסים הבאים:
(1) נסיעה לאירופה וחזרה, (2-5) מינויים שנתיים על „העולם הזה”, (6-10) מינויים חצי-שנתיים על „העולם הזה”, (11-60) תקליטים של חברת „הר ארצי”, לפי בחירת הזוכה, (61-100) כרטיסי תיאטרון זוגיים.

הוראות מפורטות למשתתפי התחרות בעמוד 12 של גליון זה (מדור המודעות). למשתתפי התחרות בעמוד 12 של גליון רק תשובה אחת מתוך ארבע היא הנכונה.

5. אדם זה:
א. נשוי לחנה מרון
ב. רועה צאן בנגב
ג. חבר כבוד של המפלגה הלאומנית ה"סוראנית"
ד. בנו דודו של קיסר קאמבודית.

10. אדם זה:
א. מציע מפעם לפעם מסים חדשים
ב. היה נזכר של חברא קדישא
ג. קיבל ירושה גדולה והספיד אותה במנוחה קרלו
ד. השתתף בסרט הפרושה והירח.

9. אמנית זאת:
א. ניסתה לקפוץ מהגג של מלון דן
ב. מסוגלת לשיר בארבע אוקטבות
ג. הוציאה בתקופת המלחמה בהונגריה מופיעה במחזה פפורסם של ברנרד שאו.
ד. מופיעה במחזה פפורסם של ברנרד שאו.

8. אדם זה ידוע:
א. כמחבר סמוניני/אז
ב. כמחבר ספרים על נידול חתולים
ג. כנשיאה השני של ישראל
ד. כמייסד מוזיאון הפרסים הלאומי.

7. ישראלי זה:
א. הודיע שישמח להחזיר את ראשות ה"ממשלה לברגוריון"
ב. ניסה לפני שבוע להפיל את ראש-ממשלת ישראל
ג. קיבל שני פילים ממלך-חבש
ד. השתתף בסרט אורות הכמה.

14. איש צבא זה:
א. נולד בעין-החור
ב. הגן על מארדוד נגד צבאות סראנקו
ג. פיקד על הצבא בקרב חומרלו
ד. משמש כרמטכ"ל של צה"ל.

13. שר זה:
א. הבקיע חמשה שערים בתחרות הכדורגל כסית-ניצן
ב. מארגן נשתי-פורים של הציונים הכלליים
ג. נהנה בהיקופטר פרטי.
ד. אחראי לבטחון-המדינה.

12. דיפלומט זה הוא:
א. שנריד מצרים בישראל
ב. נציג ישראל באו"ם
ג. ראש ועדת פירוק הנשק בגרמניה
ד. המפקח על התעשייה הישראלית.

11. סנינה זלצמן היא:
א. מאלפת אריות בגן-החיות
ב. אשתו של ניין קלי
ג. פסנתרנית ישראלית
ד. שנרידת-ישראל בשבדיה.